

MAGYAR

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Bevonult Párizsba a német hadsereg

Pénteken reggel az első német csapatok átlépték a francia főváros kapuit. A francia hadvezetőség kiűritette és feladta Párizst. A visszavonuló csapatok a fővárostól délre foglalnak állást

A nyugati hadszíntér eseményei, úgy látszik, most már filmszerűen fognak peregni egymás után. Pénteken délelőtt 10 óra 40 perckor a hírszolgálati irodák közölték az ámuló világgal, hogy a német csapatok bevonultak a francia fővárosba. Párizst már előzetesen nyílt városnak deklarálta a francia kormány s ezt a bejelentést Bullit amerikai nagykövét táviratilag közölte a német hadvezetőséggel. A közlés után nyilvánvalóvá lett Párizsnak a legrövidebb időn belül való megszállása, hiszen a Szajna és Marne-én átkelő német hadosztályok a francia fővárost már délről is teljesen körülfogták volt s így a Párizs előtti harcok is céltalanokká váltak.

A világ lelkiismerete mindenesetre nagy megnyugvással veszi tudomásul a francia kormány nem kis önfegyelmzésbe és önmérséklésbe került elhatározását, amely félretéve a nemzeti büszkeséget, soha jóvá nem tehető pusztulásuktól és károktól mentette meg Párizst csupán az, hogyan fog reagálni erre a hírre a francia közvélemény. Párizs Franciaország szíve, ipari központja, politikai életének fókuszusa. Párizs Franciaország! Ezt a tényl a német haderők ez újabb teljesítményének elkönyvelésénél semmiestre sem lehet figyelmen kívül hagyni.

A német támadás különben az egész vonalon még fokozódó hevességgel folytatódik. A legújabb Stefani jelentés szerint a Marne-vonalán eddig nem kevesebb, mint 20 ponton keltek át s Montmirailt maguk után hagyva, már átlépték a Grand- és Petit-Morin-on, azon a két kis folyón, amelyeknek 1914 szeptember első napjaiban, sorsdöntő marnei ütközetben oly nagy szerep jutott osztályrészül. Hadászati szempontból különösen fontos Chalons sur Marne-nak, tegnap jelentett elfoglalása. Chalons sur Marne kulcsa egész Kelet-Franciaországnak és kapuja az Elzász-Lotharingián végig húzódó Maginot-vonalnak. Verdun, Nancy, Metz és Strassburg vasúti vonalait mind Chalons sur Marneon át futnak Franciaország belsejébe, e fontos vasúti csomópont elfoglalása által tehát Kelet-Franciaország egy jó része el van vágva az ország belsejétől.

A Stefani haditudósítója külön kiemeli, hogy az utolsó 24 órában főképpen a Maas és az Argonnok között dúlnak súlyos harcok. Minden jel arra mutat, hogy a német hadvezetőség itt nagy meglepetésekre készül s a Maas-Mosel völgyében való előretöréssel a Maginot-vonal teljes körülfogására törekszik. Ugyancsak a Stefani haditudósítója közli azt is,

hogy a június 5 óta fogságba került szövetséges haderő létszáma a 130.000 főt is meghaladja s Le Havre eleste közvetlen küszöbön áll.

Nyilván a legújabb harctéri események adták Reynaud francia miniszterelnöknek a gondolatot, hogy az elmúlt éjjel újabb rádiószózatot intézzen a francia nemzethez. A beszédben a miniszterelnök bejelentette, hogy újabb, sürgős segítséget kért Roosevelt elnöktől. Azt is hangzott, hogy a francia közvé-

Reynaud segítségkérő felhívást intézett a világdemokráciához

Sürgősen fegyverek tömegét kérte Amerikától

Valahonnan Franciaországból jelentik (Havas): A cseh-szlovák nemzeti bizottság Reynaudhoz és Churchillhoz táviratot intézett, biztosítva teljes együttérzéséről és szoros együttműködéséről abból az alkalomból, hogy Olaszország Németország oldalára állott.

Csütörtökön Reynaud a francia rádióban ismét felhívást intézett a világ közvéleményéhez. Beszédében a többi között ezeket mondotta:

— Franciaországnak joga van, hogy a világ közvéleményének odakiáltsa: elérkezett az óra, hogy valamennyi demokrácia megsegítse Franciaországot, melynek hadserege előrszként harcol a világ demokráciájáért. Ma este újból sürgős kéréssel fordulok Roosevelt elnökhöz, aki mindig megadta a tőle kért segítséget. Szükséges, hogy az Océánon túlról amerikai gépek tömege érkezék, hogy eredményesen tudjunk ellenállni a német légi haderőnek. Jogunk van remélni, hogy közeleg a nap, amikor az egész amerikai hatalom a mi oldalunkra áll.

Párizs nyílt város!

Az Egyesült Államok kormánya útján közölték a franciák a német kormánnyal, hogy a fővárost katonailag nem védik

Párizsból jelentik: A francia fővárosra mindinkább ránehezedik az előnyomuló német hadsereg nyomása. Ez már csütörtökön időszerűvé tette annak a kérdésnek a tisztázását, hogy a francia hadvezetőség védje-e, vagy sem katonailag Párizst. A döntés meg is tör-

lemény annyira megedződött már a rossz hírekre, hogy mindent el tud viselni s ha Párizs előtt nem tudták meg fogják állítani az ellenséget Párizs mögött, ha pedig kiszorítják őket az anyaországból, harcolni fognak Észak-Afrikából, vagy akár az Újvilágból is.

Külpolitikai téren egész különös figyelmet érdemel Törökországnak az olasz hadbelépés során immár teljesen kialakult állásfoglalása. A tegnapi minisztertanács határozatát már tudomására is hozták az angol és francia kormányoknak. A határozat értelmében Törökország egyelőre semmi szín alatt nem lép hadba s ezt az álláspontját csak akkor változtatja meg, ha közvetlen támadás éri, vagy vitális érdekei kerülnek veszélybe.

Spanyolország „nem hadviselő” állásfoglalását érdekesen magyarázza az „Arriba” című fallangista lap, amelynek a kormányhoz fűződő kapcsolatai közismertek. A lap fejtegetései szerint a most dúló háború voltaképpen már 1936 júliusában vette kezdetét, amikor Franco tábornok Marokkóból utrakelt a spanyol föld felszabadítására. Ami most történik, csak az akkori események folytatása s ezért nem lehet kétséges Spanyolország állásfoglalása a most folyó élet-halál-küzdelemben.

Reynaud ezután elmondotta, hogy Franciaországnak szabad kormányra van szüksége, ezért költözött el a kormány Párizsból. Bármilyen történjen is a következő napokon, Franciaország mindent el tud viselni. A franciák méltó lesznek a nemzet multjához és egymást testvéri szeretettel támogatva dolgoznak a feltámasztásért.

Roosevelt törvényt készít a szövetségesek megsegítéséről.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök — általános vélemény szerint — rövidesen előterjeszti a már bejelentett tervezetet a szövetségesek számára való teljes méretű anyagi segélynyújtás megkönnyítésére. A segélynyújtásnak egyelőre még több akadálya van. A Johnson-törvény megakadályozza, hogy Anglia és Franciaország az Egyesült Államokban állami és magánkölcönöket vegyenek fel. A Pittman-féle semlegességi törvény megtiltja az amerikai hajóknak, hogy hadviselő országok utasait, vagy ezekben az országokba szánt árukat szállítsanak. Megtiltja azt is, hogy a hadviselő hajói amerikai vizeken hajózzanak.

tént csütörtökön. A francia hadvezetőség úgy határozott, hogy lemond a főváros védelméről. Hering tábornokot, a párizsi katonai körzet eddigi parancsnokát felmentették ettől a szolgálatától és a harctér más pontjára helyezték. Az új katonai kormányzó Deuz tábornok lett, aki

szolgáltatának átvétele után kiáltványt ragasztatott ki a főváros utcáin a következő szöveggel:

— **Párizs nyílt város!** Minden intézkedés megtörtént, a lakosság biztonságának biztosítására és a városnak minden körülmények között élelmiszerrrel való ellátására.

Washingtonból jelentik (Reuter): A külügyminisztérium bejelentette, hogy Bullit, Amerika párizsi nagykövete hivatalosan értesítette Németországot, hogy a francia kormány Párizst nyílt városnak minősítette és minden katonai erőt visszavonon onnan. A táviratot a berlini amerikai nagykövetség útján nyújtották át a német kormánynak. A párizsi katonai körzet parancsnoka visszavonja a Párizst védő hadsereget. A lakosság élet- és vagyonbiztonságára minden intézkedés megtörtént. A csendőrség, rendőrség és tűzoltóság a fővárosban marad, hogy a tűzvészeket megakadályozza. Denz tábornok is Párizsban marad mint a párizsi katonai körzet parancsnoka. De csapatok nélkül Bullit a nagykövetség többi tagjával szintén a fővárosban marad és reméli, hogy minden segítséget megkap, hogy a párizsi közigazgatás elszállítása ember-életvesztés nélkül menjen végbe. Ezt a körülményt Denz tábornok kérésére adták ki.

Korlátozzák az amerikai áruk cseréjét egyes európai országokkal.

Washingtonból jelentik: (Reuter.) A francia és angol nagykövetség bejelentette, hogy a déli és délkeleti országokban megszüntetik a Navicert-rendszert. Eszerint a jövőben Bulgáriába, Görögországba, Magyarországra, Lichtensteinba, Romániába, Svájcba, Jugoszláviába és a Fekete-tengeri ezovjet kikötőkbe cagedély nélkül semmiféle árucikket nem szállíthatnak. Hangoztatják, hogy ezt nem szabad olyan intézkedésnek tekinteni, melynek célja az említett országokkal való kereskedelmi kapcsolatok megszüntetése.

A franciák hősiességét díszéri a német hivatalos jelentés.

Berlinből jelenti a Radio Roma hírszolgálat: Reims és Chalons sur Marne elfoglalása után a német balszárny előtt most már nem áll komolyabb akadály. A Marne folyót húsz ponton lépték át a német csapatok. Az Argon-

nokból az utolsó 24 órában szintén nagy támadásokat jelentenek. A szövetségesek hadserege június 5-től 130 ezer embert veszített foglyokban.

A Német Távirati Iroda további jelentése szerint az arcvonalnak eddig aránylag nyugodt részein is megelégnült a harci tevékenység. A Felső-Rajna és a svájci határ vidékéről jelen-

tik, hogy az ellenséges tüzéség néhány helységet ágyuzott, anélkül, hogy katonai károkat okozott volna. Az ágyúzást német részről viszonozták.

A német jelentések szerint a német főparancsnokság teljesen kezében tartja a kezdeményezést és a nagy csata egész vonalának sorsát.

Német csapatok Párizsban

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Washingtonból jelentik: (Reuter.) Bullit, az Egyesült Államok franciaországi nagykövete péntek reggel értesítette az amerikai külügyminisztert, hogy a német hadsereg Párizsba puin belül van.

Bullit Párizsból nem tud közvetlenül érintkezni a washingtoni kormánnyal. Ezért azt a jelentést, amelyben közölte, hogy a német csapatok Párizsba kapu nélkül vannak, a jelenleg szintén Toursban tartózkodó ugynevezett lengyel kormánynál működő amerikai nagykövetség útján közölte. Az üzenetben megjegyezte, hogy a városban nyugalom van.

Rómából jelentik: A „Messaggero” berlini tudósítójának jelentése szerint német katonai körök Párizs elfoglalását csak katonai epizódnak tekintik, a német hadsereg végcélja a francia haderő megsemmisítése, amelyet egyes francia hadseregszervezetek bekerítésével egy egyenként való megverésével akarnak elérni. Német katonai körök nem hiszik, hogy a franciák újabb egységek vonalon tudnának védekezni.

A norvégiai harcokról összefoglaló jelentést adott ki a német véderő főparancsnoksága

Hitler vezér és kancellár személyesen vezette a norvégiai hadműveleteket

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága a Narvik körüli harcok győzelmes befejezése után összefoglaló jelentésben számol be az északi hadműveletekről. A jelentésben a német véderő főparancsnoksága hangoztatja, hogy a német hadsereg már rég ismerte a szövetségesek terveit, melyek szerint Skandináviát is be akarták vonni a háborúba és így akarták biztosítani a maguk számára a hadisíket. Ez a felismerés kényszerítette a német véderő főparancsnokságot arra, hogy villámgyors ellentámadást készítsen elő. Miután az angol tengeri haderő ismételt megértette Norvégia semlegességét, az angol hajóhadnak közvetlenül küszöbön álló fenyegető rajtaütése április 9-én hajnalban elindította a hadműveleteket. A német szárazföldi hadsereg egyes részei a légierő és az egész tengeri haderő részt vett ab-

ban az egységes hadműveletben, amelyet a Führer személyesen vezetett végig.

A jelentés ezután részletesen ismerteti a hadjáratok egyes mozzanatait, kiemelve a német légi-erők hősi és dicső tevékenységét, majd közli, hogy a német repülőgépek 87 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg a norvégiai harcok során. Ebben a számban nem szerepelnek azok a repülőgépek, amelyeket az Ofoten-fjordban május 25-én és az Északi-tengeren június 8-án elsüllyesztett brit repülőgépnyakajákon semmisítettek meg. Megsemmisítettek ezenkívül 28 hadi- és segédhadihajót kereken 90 ezer tonna hajótérrel. Hetvenegy kereskedelmi hajót 280 ezer hajótérrel és megrongáltak 80 hadi- és segédhajót, valamint 39 kereskedelmi hajót.

A németek összes vesztesége tisztákban, altisztákban és legénységben: elesett 1317, megsebesült 1604, tengeri szállítás közben eltűnt 2375. Elpusztult 3 cirkáló, 10 romboló, egy torpedónaszád, 6 tengeralattjáró és 15 kisebb hadihajó. A német légihaderő vesztesége 117 repülőgép.

Londonban elhallgattak a harangok.

Londonból jelentik: Hivatalosan megtiltették, hogy a harangokat megszólaltassák, kivéve azt az esetet, ha éjtörnyös, vagy más légi úton szállított csapatok földszállását jelzik.

Az Osservatore Romano mégis megjelenik

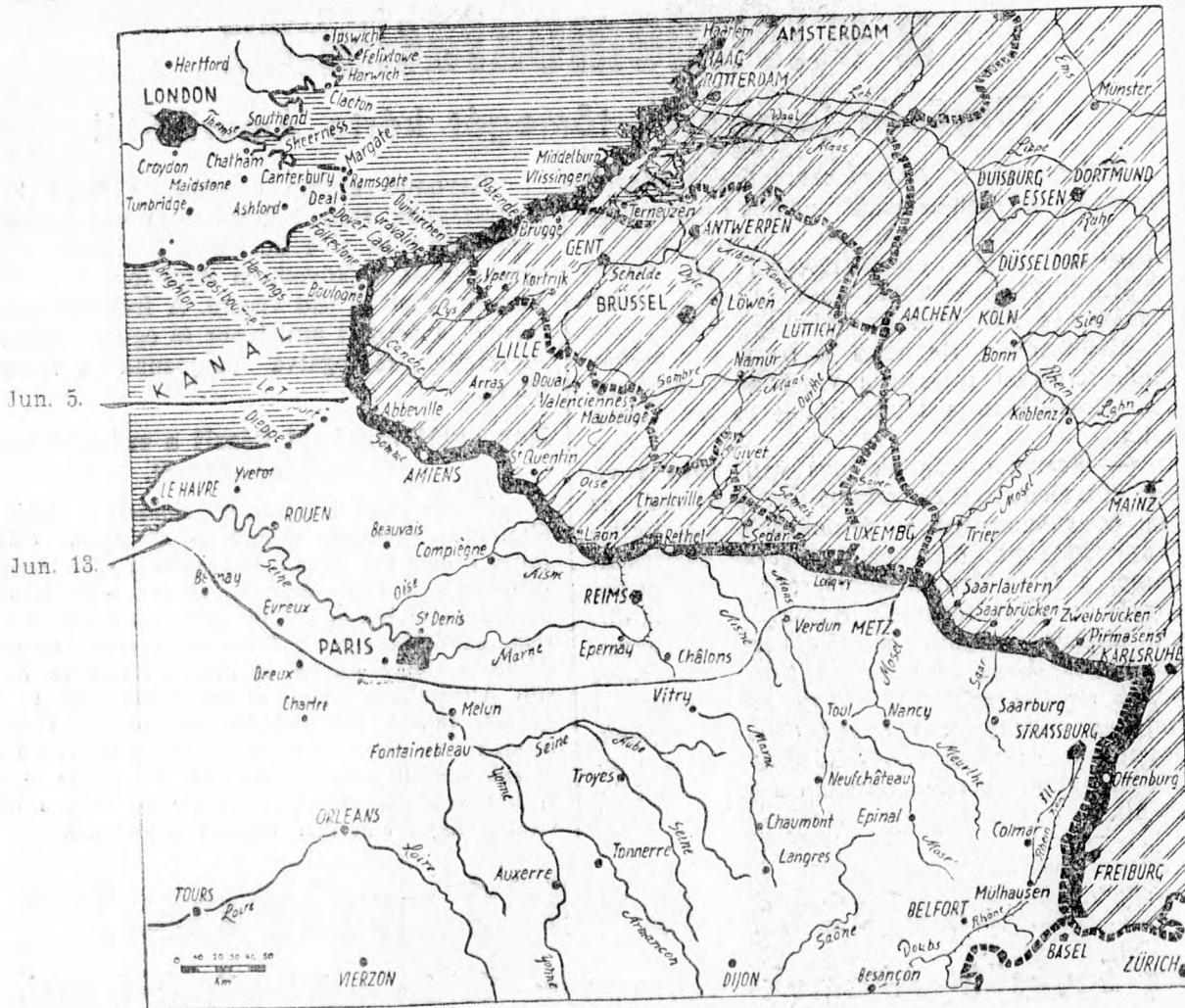
Rómából jelentik: Külföldön elterjedt hírekkel szemben, melyszerint az Osservatore Romano nem jelenik meg többé, megállapították, hogy a hír nem felel meg a valóságnak. A lap továbbra is megjelenik. Csütörtöki száma délután a rendes időben jelent meg.

Az angol diplomácia erőfeszítései a Spanyolországgal való barátság fentartására

Rómából jelentik: Olaszországban nagy örömmel üdvözik Spanyolország nemhadviselő magatartásának bejelentését. A Giornale d'Italia madridi jelentésében azt írja, hogy Samuel Hoare, az új madridi angol nagykövét mindent elkövet, hogy a Spanyolországgal való viszony további romlását megakadályozza. Híre jár, hogy az angol nagykövét ajánlatot tett a spanyoloknak, hogy Anglia hajlandó Ceuta ellenében átengedni Gibaltárt Spanyolországnak a háború végén. Spanyol részről természetesen szó sem lehet az ajánlat elfogadásáról. Spanyolország visszatért a birodalmi gondolat-hoz. A spanyol sajtó félreérthetetlenül figyelmezteti a demokráciákat és nyíltan fölveti Gibaltárt mellett Marokkó kérdését is.

Kiszélesített katonai rendszabályok Törökországban.

Istanbulból jelentik: (Reuter.) Törökország legelhagyatottabb községeiben is katonai előkészületek észlelhetők. A pályaudvarokat, hidakat és alagutakat katonaság őrzi. Az országban nyugalom uralkodik, de a hatóságok tevékenysége arra mutat, hogy számolniuk a helyzet komolyra fordulásával. A foglalkozás nélküli idegeneket felkérték, hogy hagyják el az országot.

Június 5-én indult meg az a nagy német támadás, amelyet ma már bátran a világtörténelem legnagyobb csatájának lehet nevezni. A harc a korszerű hadviselés legmodernebb fegyvereinek a felhasználásával indult meg és vezetett német részről teljes sikerre. Térképünk világosan mutatja a június 5-i elindulási vonalat. A 10 napos nagy csata után a harcok jelentékenyen módosult. A tengerparton Le Havre-t elfoglalták, innen délkeletre Rouen-nál átlépi a Szajnt és innen a folyó balpartján vonul Párizs alá. Evreux alatt a német arcvonal délkeleti irányban most már Párizs alatt vonul el. Párizstól keletre a Marne alatt halad a vonal és Chalons sur Marne után északkeletre fordul és így támaszkodik a Maginot-vonal balszárnyára.

Irország nem üzen hadat Olaszországnak

Rómából jelentik: Mint a vatikáni sajtótudósító jelenti, D'Ormesson, Franciaország vatikáni nagykövete, titkárával, valamint Osborne, vatikáni angol nagykövettel együtt szerda óta a Vatikán lakója. Számukra a Santa Mária zárandokházban tartottak fenn lakást.

A Vatikán azzal a kéréssel fordult az olasz kormányhoz, hogy amaz államok szentszéki követeinek, amelyek háboruba keverednek Olaszországgal, az olasz királyság területén továbbra is területenkivüliséget biztosítsanak. Miután ez nem volt lehetséges, az angol és a

francia szentszéki nagykövetek bevonultak a Vatikánba.

A quirinali lengyel, holland és norvég diplomáciai képviselők csütörtök este elhagyták Rómát.

Rómából hivatalosan közlik: Irország római követe már június 6-án közölte Ciano olasz külügyminiszterrel, hogy az esetben, ha Olaszország részt vesz a háboruban, Irország fenntartja Olaszország irányában a szigorú semlegességet. Ciano tudomásul vette a bejelentést.

Olaszország és Egyiptom viszonyának alakulása

Az angol-egyiptomi szerződés hatályba léptetése

Rómából jelentik: Az olasz-egyiptomi diplomáciai kapcsolatok megszakításával kapcsolatban semmi közlés nem történt. A lapok csupán Ali Macher pasa miniszterelnök kijelentésének közlésére szorítkoznak. A *Telegrafo* azt írja, hogy Egyiptom meghajolt Anglia akarata előtt. Egyiptom ezzel elutasító választ adott Mussolini kijelentésére. Olaszország levonja a megfelelő következtetést.

Kairóból hivatalosan jelentik, hogy a Suez-csatornán beszüntették a hajóforgalmat és a jövőben csak angol hajók haladhatnak át a csatornán.

Egyiptom politikája Olaszország iránt pusztán védelmi jellegű. Hangoztatják azonban hogy tiszteletben tartják az angol-egyiptomi szerződést, mely szerint Egyiptom passzív módon rendelkezésére áll Angliának a biztonság kérdésében légi, tengeri és katonai támaszpontok nyújtásával. Ezek természetesen katonai célpontoknak tekinthetők és az olaszok ezeket megtámadhatják. Amennyiben az olaszok más egyiptomi területrészeket is megtámadnának, Egyiptom kénytelen lesz hadat viselni.

Azzal, hogy Egyiptom megszakította a diplomáciai kapcsolatot Olaszországgal, az 1936 augusztus 26-án kötött angol-egyiptomi szövetségi szerződésnek tett eleget.

Ez a szerződés véget vet Egyiptom katonai megszállásának, elismeri ez állam függetlenségét azzal a joggal, hogy diplomáciai képviselőket tarthasson s Anglia és Egyiptom kapcsolatát szövetséggé módosítja, hogy „megerősítse a két állam közötti barátságot, megértést és jóviszonyt”.

Ebből a szövetségből különböző kötelezettségek származtak mindkét szerződő félre nézve. Így kötelezettséget vállaltak arra, hogy más államokkal való viszonyaikban nem tanusítanak olyan magatartást és nem kötnek olyan nemzetközi megállapodást, amely a szerződéssel nem egyeztethető össze.

Egy harmadik állammal való olytermészeti nézeteltérés esetén, amely alkalmas a diplomáciai kapcsolat megszakítására, a szerződő felek kötelesek egymással megbeszélni a békés elintézés lehetőségét, ha pedig a békés megoldás nem lehetséges, s a szerződő felek egyike háboruba keveredik, a másik szerződő fél azonnal köteles szövetséges minőségben segítségére sietni.

Midőn Olaszország megüzente a háborút Nagybritanniának, a szerződés e pontja hatályba lépett. Egyiptom azonban nem köteles csapatokat küldeni brit területek megvédésére. Ennek a kikötésnek egyelőre nincs is sok gyakorlati értéke, mert az egyiptomi hadsereg megszervezése még nem jutott túl az első kezdetekre. De a szerződés értelmében Egyiptom Nagybritánia rendelkezésére bocsátja „mindazokat a megkönnyítéseket és segítséget, amelyek hatalmában állanak, ideértve a kikötők, repülőterek és közlekedési utak használatát” és „fogantathatja mindazokat a közigazgatási intézkedéseket, ideértve az ostromállapot bevezetését is, amelyek szükségesek e segítségnyújtás hatályosá tételére.”

A szerződés e kikötései rendkívüli jelentőségűekké váltak azáltal, hogy az olasz légi haderő fejlődése könnyen sebezhetővé tette Máltát, ami arra kényszerítette Angliát, hogy földközi-tengeri haderejének zömét Alexandriába helyezze át.

A Suez-csatorna megvédésének feladata elvben Egyiptomnak jutott a szerződés értelmében. Minthogy azonban Egyiptom még nem rendelkezik az ehhez szükséges katonai erővel, a szerződés megkötésének időpontjáról számított husz évig a szezi közlekedési út védelmének szerepe Angliára hárul, amely béke időben 10.000 katonát és 400 pilótát tarthat a Suez-csatorna övezetében. Háboru esetén azonban megszűnik ez a korlátozás. A szerződés szerint háboru idején az angol légi erők Egyiptom egész területét bármilyen céllal szabadon felhasználhatják.

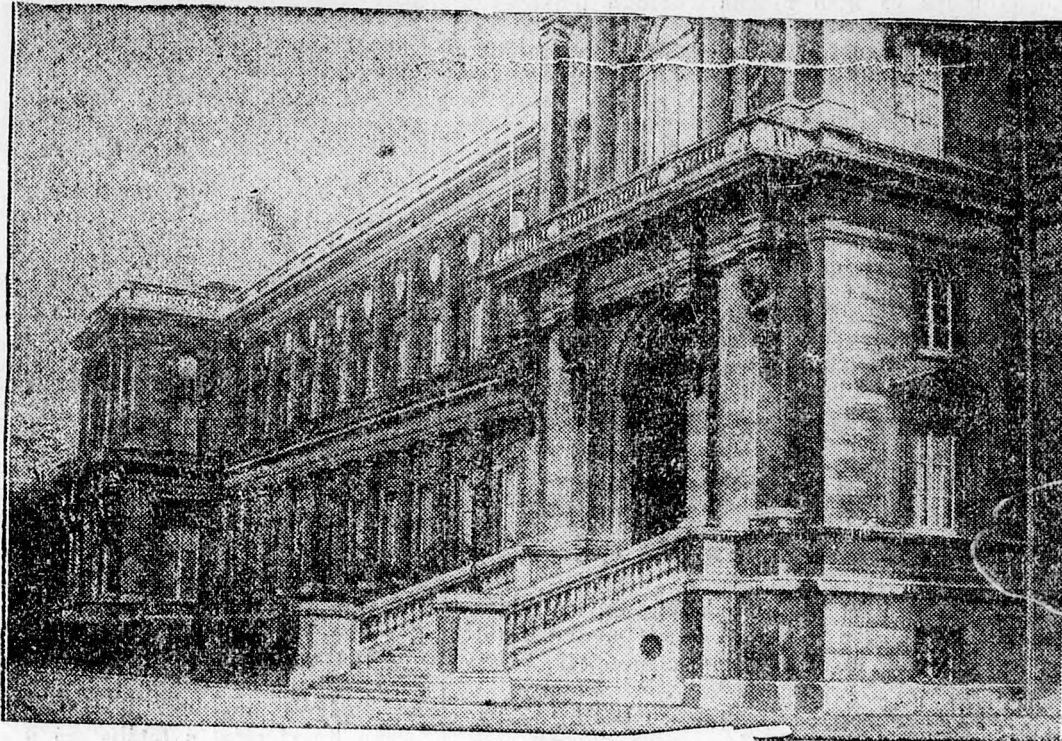
Annak ellenére, hogy az olasz diplomácia az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tett az Egyiptomhoz való közeledés érdekében, mivel ezt a közeledést a földrajzi helyzet mellett az a körülmény is szükségessé tette, hogy Egyiptomban 60-80 ezer olasz él — az egyiptomi kormány, a jelek szerint, habozás nélkül eleget tett az Angliával kötött szerződésben foglalt kötelezettségeinek. Pedig föl lehetett volna tételni, hogy az olaszokkal rokonszenvező arab

nacionalisták és az arab sajtónak Itália iránt megnyilatkozó csodálata befolyásolni fogják az egyiptomi kormányt elhatározásában. De a politikai hatalmat ténylegesen gyakorló vezető réteg érdekei oly szorosan kapcsolódnak a brit érdekekhez, hogy Mussolini szavatosságát nyújtó kijelentései is hatástalanok maradtak. Kétségtelen, hogy az egyiptomi állásfoglalás olasz részről hatalmas ellenhatást fog kiváltani.

A HABZÓ FOGPÉP

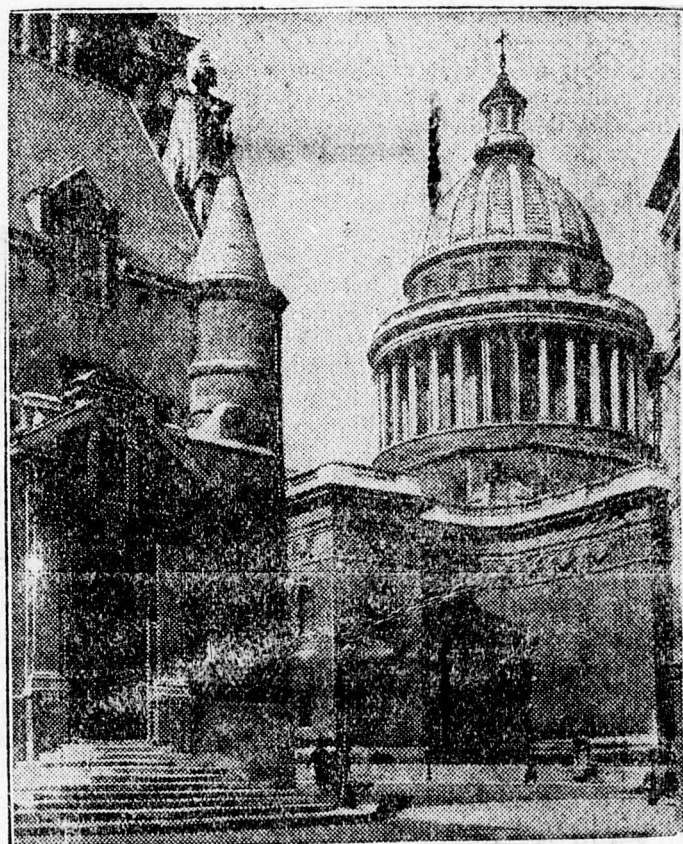
Képek Párizs nevezetességeiről:

A francia külügyminis-

Az Eiffel-torony.

A Pantheon.

A haditengerészet fényszórói

A fényszóró hatvanéves multra tekint vissza

(K. K.) A haditengerészetben használt fényszórók kb. 60 éves multra tekintenek vissza. Az első tényleg használható és újserű fényszórók akkor keletkeztek, amidőn sikerült az egy darabból gyártott parabola alakú üvegtükröt előállítani, ezen fejlődés első fázisa után következett a második vagyis az olyan ivlámpának a gyártása, amelyeknek szénpolusait fekvő és nem álló helyzetben való szerkesztését sikerült elérni. Ezzel a két eseménnyel szoros összefüggésben áll a fényszóró-technika tulajdonképpeni fejlődése. Ettől a perctől kezdve a fényszóró-technika haladását már nem lehetett megállítani. Az utolsó évtizedekben és már a világháború előtt az optika olyan magas fokon állott, hogy olyan tengerészeti fényszórókat építettek, amelyeknek tükróátmérője a 150 centimétert, a szárazföldi fényszórók pedig a 200 centiméteres átmérőt is elérték. Ennek az első fejlődési időszaknak csúcsteljesítményeként tekinthetjük a 200 A-lámpás 2 méter átmérőjű fényszórót, amelynek fényerőssége a 440 millió gyertyafényt is meghaladta. Nagy változás a fényszórótechnikában abban a pillanatban állott be, midőn feltalálták a magas teljesítményű lámpát, amelynek pozitív széncsúcsát az ugynevezett Cer-Fluoridokkal megerősítették. Lássuk miben jelentkezett ennek az új lámpának hatása?

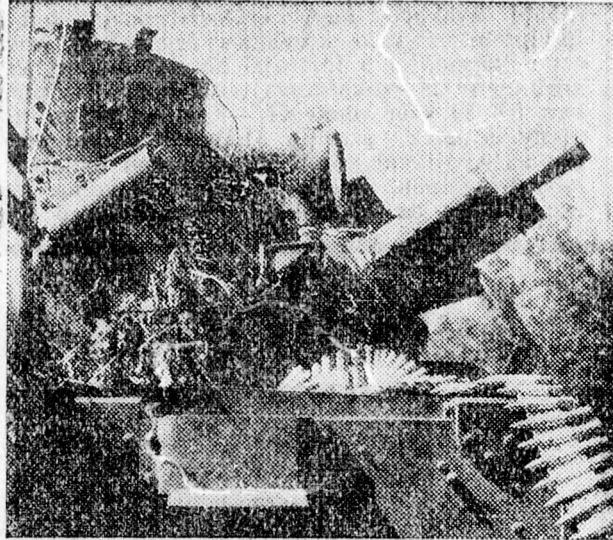
Nincs megállás a tökéletesítésben

A Cer-Fluoridokkal ellátott lámpa pozitív széncsúcsa egész közben tölcserű mélyedést azaz egy krátert képez, ebben a kráterben a Cer-Fluoridok egy gázgömböt alkotnak, amelynek gáznyomása és igen magas hőfoka lényegesen emeli a fényerősséget és ezáltal a fénysugarakat jobban összesűrsíti. Az egyszerű ivlámpával szemben ez az újfajta lámpa kb. négyszer vagy hatszor nagyobb fényerősséget termel, azaz a fényszóró teljesítményét lényegesen emeli. Néhány év óta ezeket a lámpákat nem központian, hanem ferde helyzetben építik be a tükrőlaphoz, azaz az ugynevezett Invertlámpákat alkalmazzák és ennek az következménye, hogy az ivlámpa fénye nem világítja meg a fényszóró előtti teret, azaz egy hadihajó ilyenemű fényszórója a távolba hat ugyan, anélkül, hogy a közvetlenül szétáramló fény megvilágítaná magát a hajót, vagy annak részeit. A fényerősségnek hatalmas fejlesztése és emelése által a fény a levegőben lévő por és gőzrészecskéket is meg-

világítja, amiáltal a fényszórót kezelő legénység közvetlen közelében egy igen erős fénypára keletkezik, amely megnehezíti a megfigyelők munkáját, ezért szükségesnek mutatkozott, hogy a fényszóró mellett dolgozó megfigyelők ne közvetlenül a fényszóró mellett álljanak, hanem egy bizonyos távolságra ettől, mert csak így képesek a megvilágított céltárgyat jól megfigyelni.

Távolról irányítják a fénykévet

A fénykéve irányítása tehát a távolabb fekvő megfigyelő állomástól történik, villamos összeköttetés által vagy pedig mechanikai úton a fényszóró közvetlen szerkezetén. A mechanikai irányítás kézikerekekkel történik, ha a megfigyelő állomás távolabbi helyen fekszik, akkor a villamos irányítást alkalmazzák. A Siemens-Schuckert Művek egy teljesen újserű 150 cm. át-

mérőjű fényszórót szerkesztettek, amely egy 200 A magas teljesítményű lámpa segítségével 1100 gyertyafényű fényerősséget ad. A fényszórót az ugynevezett szinkronkormányzás útján a távolból irányítják. Tekintettel arra, hogy a hadihajók mozgása által a fényszóró ugyancsak mozogni, most fix helyen beépítik azokat, úgy hogy légítámadások esetén a fénykéve függetlenül a hajótest mozgásától bármilyen irányban,

de különösen felfelé szabadon mozoghat. Más szóval a szerkezet olyan, hogy nem követi a hajó mozgását. A fényszóróhoz szükséges villamos áramot a hajó rendszeres villamos árama szolgáltatja, de ezen áramot egy transformátor segítségével átalakítják. Félrelmetes, de szép látvány, ha sötét éjjeleken és háborgó tengeren felvillámlik egy hadihajó hatalmas fénycsóvája.

Május hónapban közel öt százalékkal drágult a megélhetés

A háború első kilenc hónapjában átlag 30 százalékkal emelkedtek az árak

Bucurestiből jelentik: A Statisztikai Hivatal májusvégi adatfelvételei szerint május hónapban átlagban 4,8 százalékkal drágult a megélhetés. Ezzel a drágulással a májusvégi árak 29,4 százalékkal lettek magasabbak, mint 1939 augusztus végén, a háború kitörése előtt. Május hónapban különösen a ruházati cikkekben és élelmiszerekben volt számottevő az árak emelkedése, míg az egyéb közszükségleti cikkekben az árak alig változtak. Az élelmiszerek május havi árindexe cca hat százalékkal, a ruházati cikkeké közel kilenc százalékkal, az egyéb közszükségleti cikkeké cca egy százalékkal emelkedett.

Az Argus május végi átlagindexe (1916 augusztus 1-hez viszonyítva) 5262, az áprilisvégi 5024-gyel szemben, ami szintén 4,8 százalékos emelkedésnek felel meg. Az élelmiszerek átlagindexe 4642 (április végén 4401), a ruházati cikkeké 6085 (előző hónapban 5570), az egyéb közszükségleti cikkeké 5061 (előzőleg 5001). Az Argus indexei is a fent felsoroltakhoz hasonló drágulást mutatnak. Az 1939 augusztusvégi 4065-ös indexszám május végéig 5262-re emelkedett fel, ami szintén 29,4 százalékos drágulást mutat a háború első kilenc hónapjában.

Pákászás

Írta: Fazekas Sándor

Hivatalos írást hozott a kisbírónk, amit hivatali komolysággal nyújtott át. Kicsit mentegetőzőt is, hogy ő nem oka, de neki parancsolták, hogy hozza.

— Nono, János, ne ijesztgessen kend.

— Utóvégre is nem olyan nagy dolog; megessett az már nagyobb úrral is, — tompította a dologt az élet János gazda. Lám, Szögyéni Marich kegyelmes úr berlini nagykövet volt, mégis megjárta egyszer. Ugy esett a dolog, hogy a császár szabadságot adott neki, hogy helyrehozza a gyomrát, amit a burkus koszt elrontott. A kegyelmes úr nagyon unta magát itthon, hát kijárogatott a határba foglyászni. Abban az esztendőben szép kövérek voltak a foglyok. Amint nyugodtan cserkészget, egyszer csak a sígésből előbukkan két kakastollas, oszt azt mondják a kegyelmes úrnak, hogy mutassa a vadászjegyet. A kegyelmes úr keresi, de otthon felejtette. Mondja aztán, hogy ő a berlini nagykövet. De akárcsak a földnek beszélt volna. A kakastollasok felirták, feljelentették és megis büntették. Nem sokra, csak öt koronára. Mert tessék tudni, bajos dolog újat húzni, akár a törvényt, akár az ilyen nagy úrral. A tekintetes úr ügye is majdnem ilyen forma. Node Istennek ajánlom, én megyek, mert még sok járnivalóm van.

János tehát elkövetkezett, és pedig nekifogtam kislábizálni az írást és ez sikerült is rövid közelharc után. Megértettem belőle, hogy tilosban való pákászásait vagyok idézve.

Alig félévvel ezelőtt jöttem le a fővárosból, mint gyakorló orvos. Félt évem sok idő, de éppen elég arra, hogy a városi ember megállapíthassa magáról, hogy a falu légkörében majdnem olyan gyámoltalanul mozog, mint a teknősbéka. Őszintén bevallom, nem tudtam mi az a pákászás. Megkérdeztem a feleségemtől, de kitűnt, hogy ő is hiába végzett zeneakadémiát, mert ő sem tudta. Megpróbáltuk alkatrészekre bontani a rejtélyes szót. Előfordul benne: pá, asz, kászás. Ez utóbbi szó lehet kászás, vagy kászás. Tehát, vagy tiltott köszönésért,

vagy tiltott kártyázásért, vagy tiltott kaszálásért, esetleg tiltott kásafőzésért idéznek. Bár nem hinném, hogy a kásafőzés tiltott cselekmény volna.

— Ne török rajta a fejünket, kedves; majd kitűnik a vallatásnál, — nyugtattam meg a feleségemet.

Nyakamba kanyarítottam a felleghajtómat és elindultam megnézni az öreg Lord Mihályt, aki a harmadnapos hideglelés üdítő gyönyöreit élvezte. A feleségem megígérte, hogy mire hazakerülök, tálcán hozza elém a fatális szó jelentését. Rébik néni egy órán belül esedékes és ő mindent tud. Rébik néni a bejárónői tisztet töltötte be nálunk; azonkívül a falu hírszolgálatát látta el. Amolyan mozgó távirati iroda volt.

Lord gazdát az udvaron találtam, téli bekecsében, báránypőrcsapkában. Bár kánikulai hőség volt. A fogai úgy vacogtak, mint az éhes farkasé. A hideg annyira rázta, hogy kénytelen volt az eperfába megfogózni. Ezzel a művelettel a rázó energiát átvitte az eperfára és az érett eperzemenek szaporán potyogtak a földre, örömeire a fiatal kaszáknak, bosszúságára a gazdasszonynak, mert mikor telehabzólták magukat, úgy tántorogtak, mintha bepezsgöztek volna.

Lord gazda olyan sovány volt, hogy nagybőjtben bátran meglehetett volna enni, anélkül, hogy vétség esett volna a bőjt fogalmán. Hogy az előkelő, sötét gögös hangzású családnév melyik őseire és mimódon ragadt rá, azt ma már nehéz volna megállapítani. Ő egyáltalán nem úgy nézett ki, mintha lord volna. Játékos kedvében lehetett a sors, mikor ráragasztotta ezt a nevet. Ellátam herbateával, jó tanácsokkal és megnyugtattam, hogy veszélyessé csak akkor válhat a betegsége, ha megtalál halni.

A felesége, mikor kikisért, bánatosan felsőhajtott:

— Óh, bár magához szólítaná a magasságos Uristen!

Csudálkozva néztem rá és valami megjegyzés akartam tenni, de eszembe jutott a magam baja.

— Mondja csak, édes lelkem, mi az a pákász?

— Pákász? Olyan szegény ember, aki a nádasokat bújja. Halat, csikot, nadályt fogdos, abból él,

— Hála Istennek, most már ezt is tudom. Köszönöm.

Jókedvűen nyitottam a lakásomba és siettem közölni a feleségemmel:

— Tudja, kedves mi az a pákász? Aki halat, csikot, nadályt fogdos.

— Nekem mondja?

— Hát kinek mondjam?

Akkor vettem észre, hogy a szemem ki van sírva.

— Mi baja? Mi történt?

— Majd én megmondom magának ki a pákász. Rébik néni leírta nekem, miféle szerzet a pákász. Az itteni urak mind pákászok. Ugy látom maga is ebbe a műfajba tartozik. Igen. A szép Lidi körüli szoktak pákászokdni, akinek olyan karcsu a dereka, mint a szitakötőé és úgy tud mosolyogni, hogy a madarat lecsajja az ágról.

— Ki mondta ezt magának?

— Rébik néni.

— Hol van Rébik néni?

— Már elment. Hogy miért is nem hallgattam a mamára, mikor a hatodik kerületi kéményseprő mester is kért. Csak az a boldog, akinek kéményseprő a férje, mert nincsen olyan Lidi, aki a kéményseprőtől megtagadja magát ölelni. Pákászás kizárva.

Pillanatra olyan tanácstalanul állottam, mint a számár a hegytetőn. Mind a kétféle pákászásban olyan ártatlan voltam, mint Lord gazda a törökországi földrendésben és mégis egyikfelől a törvény fenyeget, másikfelől pedig a kéményseprő.

Isteni megpróbáltatás, — gondoltam, — belé kell nyugodni.

A belényugvás jutalma nem is maradt el; sőt hamarabb jelentkezett, mint gondoltam. A jutalom már az ajtón kopogtatott. A kisbíró óvakodott be:

— Tekintetes úr, tessék visszaadni az idézést; nem a tekintetes úrnak szól. A tekintetes úr Kerekes Lajos; az idézett meg Szekeres Lajos, az a vén tökéletlen pákász. Ne tessék haragudni a tévedésért. A négylábu is botlik.

Ugy néztem a feleségemre, mint egy hadvezér, aki csatát nyert. Szegényke nem is mert rámnézni.

Hanem Rébik nénihez holnap uchez napja lesz.

Amikor Törökország válaszüton volt

Súlyos napok. Dönteni kell. Az orosz hadüzenet után az európai közfigyelem Törökország várható döntése felé fordul. Elhatározó lépés eddig még nem következett be.

Az előkészítő tanácskozások folyamatosan vannak. Noha Törökországnak szövetségi szerződése van a nyugati hatalmakkal, remélhető az egész, még semleges világ érdekében is, hogy a szerződés eléggé rugalmas és meghagyja a lehetőséget Törökországnak a viszálytól való távolmaradásra, mert Olaszország részéről nem éri támadás. Néhány előjel tényleg arra mutat, hogy a további semlegesség nem tartozik a kizárt lehetőségek sorába.

A közkeletű helyzet megértését talán helyesebben szolgáljuk azzal, ha az alábbiakban visszatekintünk a több mint negyedszázad előtti időkbe s ismertetjük a fordulatokban gazdag múlt alakulását a világháború előtti időkben. Ime:

1912. A balkáni háborúk után Törökország nagyhatalmi súlyából sokat veszített, európai hatalomként pedig immár alig is jöhetett számításba. A tengersizorszokok európai részén birtokállományának csak jelentéktelen hányadát tarthatta meg, de továbbra is öre maradt a szorosoknak, sőt tovább játszhatta szerepét az európai hatalmak között, ami politikai paradoxon volt. Ennek magyarázatát eskis a többi nagyhatalom hosporuszi vetékedéseiben és abban kell keresni, hogy féltek a szorosoknak orosz uralom alá jutásától. A szorosok birtoka óta meg Törökországot attól, hogy nemzetközi szerepe teljesen megszűnjék.

Nem szívesen látták az „entente cordiale” irányadó köreiből, hogy a „beteg ember” a század elejétől kezdődően egyre függőbb viszonyba került a császári Németországgal. 1913 őszén a német párt annyira szilárd és nyílt lett, hogy ez Oroszország, sőt a nyugati demokráciák heves tiltakozását is kivívta. Meg voltak győződve afelől, hogy a „német helykeresés a nap alatt” a Berlin—Bagdad hatalmas elgondolás keresztülvitelére irányuló tervekkel azonos, ami a saját felfogásuk szerint a közel Kelettel szorosabban összeforrt hatalmak tökéletesen visszautasítandóknak tekintettek.

Fokozta az entente cordiale izgalmit Liman von Sanders német tábornoknak a konstantinápolyi török helyőrség parancsnokává történt kinevezése s ha ez az incidens békésen akkor el nem simul, félévvel a világháború kitörése előtt már kibontotta volna a diplomáciai szakítást és a fegyverekre hivatkozást. Konstantinápolyban székeltek akkor a nagykövetségek, türethetetlen lett volna a szövetségesek számára, hogy német tábornok engedélyezzen, vagy tiltsa hétévesen szót, magatartást, cselekvést. A szövetségesek számára aggodalmat keltő ügy végül azzal nyert elintéztést, hogy a német tábornok az egész török hadsereg felügyelőjének méltóságába került.

Konstantinápolyban a helyzet ezután sem sokat változott. Különösen Oroszország nyugtalankodott amiatt, hogy Törökország csatlakozása a központi hatalmakhoz veszélyes következményekkel fenyegeti. Ha egy táborban lesznek, Törökország utat nyit ellenséges tengeri erőknek a Fekete-tengerbe s a határokon lekötözi az orosz katonák nem éppen jelentéktelen számát. Az a veszély sem volt csekély, hogy le fogják zárni a tenger kijáratát s elvágnak az összeköttetést Oroszország és a nyugati hatalmak között. Az így gazdaságilag is rendkívül nehéz helyzetbe jutó Oroszország csak a nem kielégítő archangelszki, vagy a több mint tízezer kilométer távolságban levő kikötőkön át érintkezhetne szövetségesével.

Németország konstantinápolyi nagykövete a végtelen évek közvetlen előidőiben — 1915-ben bekövetkezett haláláig — Wangenheim báró volt; típusa a tette kész, tehetséges, harcos diplomatának. Morgenthau volt konstantinápolyi amerikai nagykövete visszaemlékezéseiben megírja diplomata társáról, hogy csak a gyors munkát szerette s hűdözött a heteket igénybe vevő aprólékos eszmecseréktől. Wangenheim élesen látta a kialakulásban levő jövőt s a hadüzenetek másnapján már megtörtént tények elé állította a világot. Kibaszta két német cirkálókat, a Goebennek és Breslauknak jelenlétét s két óra múltával Európát a német-török szövetség megvalósulásának szenzációjával ajándékozta meg. Török kormányférfiak is megerősítik, hogy ama különös, forró július folyamán semmiféle előzetes megbeszélések nem folytak a német és török kormányok között esetleges szövetségről. A két német cirkáló 1914 augusztus 2-án negyedórával a szerződés aláírása után már megkezdte útját a szorosokon a Fekete-tenger felé.

Nagyfontosságú értekezletek a nemzetgazdasági minisztériumban

Szó volt a mezőgazdasági, kereskedelmi és tűzifaellátási kérdésekről

Bucurestiből jelentik: Canciov nemzetgazdasági miniszter a fővárosba értekezletre hívta össze valamennyi búzatermelő vármegye főnökét. Az értekezleten intézkedéseket hoztak a hadseregnek elégséges búzával való ellátására. Canciov személyesen érdeklődött az egyes vármegyék mezőgazdasági helyzetéről, jóváhagyta a mezőgazdasági munka zavartalan folytatását célzó határozatokat s utasításokat adott a polgári és katonai hatóságok együtt-

működésére.

A műszaki főtanácsosok vezetése alatt a fővárosi nagykereskedők kiküldöttei megbeszélést folytattak a szállítási és egyéb nehézségek leküzdésére hozandó intézkedésekről. Később a megbeszélésekbe bevonták az erdőki-termelő vállalatok vezetőit s a fővárosi, valamint a különböző tartományok tűzifa-ellátásának kérdéséről tárgyaltak. A megbeszélésen a vonatkozó kérdésekben több határozatot hoztak.

Egy különös ügyvédi közbenjárás fejleményei a törvényszék előtt

Dr Pollák Endre nagyváradi ügyvéd a vádlottak padján

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi törvényszék ötödik szekciójának dr. Hoványi-Pop-tanácsa előtt különös büntető-ügy került tegnap tárgyalásra.

1940 január 19-re írták ki a nagyváradi közokmányban a kenyérszállítási árlejtést. Három jelentek meg. Dr. Pollák Endre nagyváradi ügyvéd ügyfelével, Berinde pékmesterrel és dr. Dancei Miklós ügyvéd, mint a Dancea pékvállalat képviselője.

A részletek nem kerültek teljesen napfényre, de a vádirat szerint az előzetes megbeszélések alapján dr. Pollák ügyvéd 30.000 lejt kínált fel dr. Dancea ügyvédnek, hogy az általa képviselt vállalat nevében lépjen vissza vagy adjon magasabb árajánlatot, mint az ő ügyfele, hogy ezáltal a közszállítás Berinde pékmesternek jusson.

A vádirat szerint dr. Pollák rögtön le is számolt Dancea ügyvéd kezébe 25.000 lejt s mivel több pénz nem volt nála, a különbözeti 5000 lejről bont adott, saját írásával és aláírásával.

Amikor az egyezés így megkötöttnek látszott, dr. Pollák arra kérte Danceát, hogy most már távozzék s hagyja őt egyedül árajánlatot tenni. Dr. Dancea erre azt válaszolta, hogy kiváncsiságból mégis ott marad, mert látni akarja, mi az árverés eredménye.

Váratlan fordulat.

Midőn dr. Dumitriuanu Zéno főorvos megkezdte az árlejtést, dr. Pollák nagy meglepetésére dr. Dancea előlépett, az elnöklő dr. Dumitriuanunak átadta a neki kifizetett 25.000 lejt az 5000 lejről szóló bonnal együtt és bejelentette, hogy dr. Pollák megakartá vesztegetni.

Dr. Dumitriuanu azonnal felfüggesztette az árlejtést s az iratokat a bűnjelekkel együtt az ügyészséghez tette át. Az ügyészség dr. Pollák Endre, dr. Dancea Miklós és Berinde pékmester ellen az új büntetőtörvénykönyv alapján közszállítási árlejtés megakadályozásának bűncselekményeért emelt vádat, melyet a törvény két hónaptól egy évig terjedhető elzárással büntet.

A tegnapi tárgyaláson dr. Dancea azzal védekezett, hogy őt semmi más szándék nem vezérelte, mint hogy lehetőséget nyerjen a megvesztegetési ajánlat leleplezésére. A vádat képviselő királyi ügyész Dancea vallomása után

Angol és francia részről saját földközi-tengeri hajóhad-parancsnokaikat hibáztatják s elorséghiánnyal vádolják őket. Megváltozhatatlan azonban a tény, hogy Törökország összekötötte sorsát a háború tartamára a központi hatalmakkal. Oroszország 1911 óta immár másodszor zárult be a Fekete-tengerbe s az orosz partvidék német cirkalok ágyutüzébe került, melyekkel az akkori orosz

flotta egységei gyorsaság és hordképesség terén nem mérkőzhettek.

Wangenheim erélye, találékonysága s befolyása az egész török közéletre, egyik-napról a másikra történelmet írt s a lépést Törökországnak nem volt oka megbánnia.

Most vajjon késő bánatot nem hozó lépésre határozza-e el magát?

bejelentette, hogy vele szemben a vádat elejti és felmentését kéri, mert úgy látja, hogy Danceanak szándékában sem volt bűncselekményt elkövetnie.

Berinde pékmester a tárgyaláson meg sem jelent. Az ő helyzete dr. Pollák vallomásából derül ki.

Kölcsön — vagy vesztegetés?

Dr. Pollák ugyanis azt vallotta, hogy ő dr. Danceanak a pénzt és a bont ügyfele tudta és megbízása nélkül adta. Azt állította azonban, hogy a 25 ezer lejt és a bont azért adta dr. Danceanak, mert az panaszkodott, hogy nincs elegendő pénz nála a bánatpénz letételére s így a kölcsönrel ő segíteni akarta a Dancea vállalat képviselőjét, hogy az árlejtésen résztvehessen. Kijelentette még, hogy ha még valónak is bizonyulna a vád, akkor is csak kísérleti cselekményről lenne szó, ezt pedig az erre vonatkozó törvényszakasza nem bünteti. Dr. Pollák azonban nem tudott felvilágosítást adni arról, hogy miért adott egy 5 ezer lejről szóló bont is dr. Dancea ügyvédnek, mert hiszen nyilvánvaló, hogy dr. Pollák aláírása egy közszállítással garancia gyanánt nem fogadható el.

A vádat képviselő ügyész példás ítéletet kért. A törvényszék hosszas tanácskozás után vélemény-eltérést jelentett ki. Dr. Hoványi elnök amelelt volt, hogy dr. Pollák Endrét és dr. Dancea Miklóst ítéljék el és Berinde pékmestert mentse fel, míg dr. Pop szavazóbíró azon a véleményen volt, hogy mindhárom vádlottat fel kell menteni.

A kiegészített tanács június 20-án fogja az érdekes ügyet ismét tárgyalni.

Molotov és az olasz nagykövet tanácskozása

Moszkvából jelentik: Molotov szovjet külügyi népbiztos fogadta Rosso olasz nagykövetet. Megbeszélésük fél óra hosszat tartott.

Maczjaky Tibor:

Mit olvas a vácos?

Cronin, Duff Cooper, Nyíró a divatos írók, de „legkedveltebb olvasmány”: a térkép

A nyugati háború kitörése óta csappant a komoly irodalmi termékek iránti érdeklődés

Nagyvárad, június hó.

„Fegyverek zajában hallgatnak a műzsák” — cseng fülemben a klasszikus közmondás. S nem bírom kiverni fejemből ezt az akármilyen szinigaz és bevált, de mégis sokat hangoztatott és elkopott szólamot, Szörnyen bosszant, hogy minduntalan ez a műzsahallgatás környékezi idegeimet, mert különösen ma semminéven nevezendő ihletre és műzsahatásra nincs szükségem, hiszen ma sem az írókról, sem a költőkről nem szándékozom írni: ma az olvasóval akarok foglalkozni. Az írók ugyanis olyan vasbetonideggyel rendelkeznek, hogy nem hat rájuk holmi világégés, bombarobbanás, ejtőernyőszuhanás. Ők nyugodtan ülnek megszóktatott íróasztaluk, fektetjük mellett s a legvalóságosabb percekben is azon gondolkodnak, hogy vajjon nem helyesebb-e, ha legutolsó leírt mondatuk szórendjén a hatás szempontjából változtatást eszközölnének...

Akár van háború nyugaton, akár nincs, a költők és az írók nem szünek meg ihleni és termelni s a könyvkiadók egymásután bocsátják ki a jobbnál-jobb irodalmi újdonságokat... Ezt látva és ezt tapasztalva, önkéntelenül is eszébe jut az embernek, hogy vajjon elolvassa-e egyáltalán valaki ezeket a könyveket, egyáltalán olvasnak-e az emberek s ha olvasnak, akkor mit? Önkéntelenül eszébe jut az embernek — az olvasó...

Ha el akarok valamilyen könyvet olvasni, hát megveszem (ha van pénzem), vagy kivésem valamelyik kölcsönkönyvtárból (s elleje-

tem visszavinni), vagy ugyebár kölcsönkérem valamelyik barátomtól (s akkor éppen ellejeitem visszaadni). Tehát a könyvkereskedő, a kölcsönkönyvtáros s a jóismerősök azok, akik a főt fölvetett kérdésekre legpontosabban és legilletékesebben megtudnak felelni.

Riporter a kölcsönkönyvtárban

A bájos könyvtároskisasszony nem nagyon ért rá velem foglalkozni, azért meghúzódtam a könyvtár komoly bördívánján s a könyvtár pultja előtt sorakozó olvasniakaró közönséget figyeltem. Sajnálattal kellett megállapítanom, hogy a sorakozóknak kilencvenkilenc százaléka fiatal hölgy. Valószínű, — gondoltam — hogy a férfiak nem nagyon érnek rá olvasni.

— Valami könnyűt adjon, kedves, úgy unom már ezeket a cowboy-regényeket, olyan egyformák, tudja valami olyan könnyű... detektívregényt!

A szőke szépség, aki ezeket a szavakat csi-csergette, valóban angyali unalommal dobta félre az eléjerakott világirodalmi újdonságokat s kiválasztott egy „kedvesen könnyű” — Arsène Lupint...

Lehet, nem jó helyre, vagy nem jó időben jöttem... Mindenesetre föltűnés nélkül elhagytam a kölcsönkönyvtár helyiségét, mert a mellékelt ábra után nem volt bátorságom föltenni a gyönyörűen kidolgozott kérdéssorozatot a könyvtár vezetőjének. Dehát az a szerencsém, hogy egyes esetekből nem sietek azonnal általánosítani.

Legjobban olvasott irodalmi mű: a térkép

A legjobbhírű könyvkereskedésünk tulajdonosa bizonyosan titkos adóügynököt sejtett bennem s ott kezdte, ahol ma minden kereskedő kezd:

— Kérem szépen kifejezhetetlen arányban megcsappant a forgalmunk. Alig adunk el néhány könyvet. Hát ki tud ma könyvet vásárolni? Behozatali nehézségekkel is küzdünk kell s a közönség ízlése is folyton változik. Főlkapnak egy-egy könyvet, kikiáltják „sláger”-nek s pár héti megy. A nagy kereslet hatása alatt megrendeljük a könyvet jónéhány példányban s mire megjön — elmegy tőle a közönség kedve. Kimegy a divatból...

— Hát legyen szíves akkor, mondja meg a jelen pillanatban, melyik könyvet lehet divatosnak mondani?

Gondolkodás nélkül felel a tulajdonos:

— Cronin munkái a legkeresettebbek a külföldiek közül. S a magyar írók közül az erdélyiek: Nyíró, Tamásy, Bánffy, Pakocs. És a „patinás” magyarországi írók is keresettek...

— Novella, elbeszélés?

— Egyáltalán nem kell a közönségnek... Legalább is könyvvalakban nem, — hangzik a gyors válasz.

— Ifjúsági írók?

— Pórád, Benedeket s többi régi ifjúsági írókat nem igen tudják ma túlszárnyalni; ma is az ő könyveik újabb kiadásait áruljuk a kisebbeknek Természetesen kisebb példányszám-ban fogy a modern ifjúsági irodalom terméke is. A serdülő ifjúságnak örökké kedvenc könyve marad „Az egri csillagok”, de általában szívesebben olvasnak útleírásokat és a legújabb kor gépeiről, találmányairól szóló ifjúsági munkákat...

— Hanem, kérem — folytatja a kereskedő. — ne tessék ezeket az adatokat normálisnak

venni, hiszen hadivilág van s lehet, ha meg is vesznek egyet-egyét a felsorolt könyvekből, hát az még nem jelenti azt, hogy el is olvasásák. S mint beszélgetésünk elején mondtam, nagyon megcsappant a könyv iránti kereslet. Bezzeg új térképünk és atlaszunk, ha volna egy egész rektárral, akkor is elfogyna. Dehát a legutóbbi kiadások már elévültek. Ujabbakat meg egyelőre nem valami jó üzlet kiadni... Különben ez a háborus hangulat hozta divatba megint a hadi-írókat, főként Duff Coopert...

Fegyverek zajában — hallgatnak az olvasók

Csakugyan. Még mindig a fülemben zaka-tol az a műzsahallgatós közmondás... A nagy térképlázban meg is feledkeztünk az irodalom gyöngyeiről: a költőkről...

Hát vajjon verset ki olvas ma?

Erről megvan a különvéleményünk:

...Költő barátom, aki féltékenységből és irigységből, no meg azért, hogy megláthassa, mennyire fölötte áll tolltársainak, a napokban benyitott az egyik könyvkereskedésünkbe:

— Egy Dsida-kötetet kérek, — szól az eléjesiető segédhez.

— Hogy tetszett mondani kérem?

— Dsida, Dsida Jenő, — ismétli meg készségesen barátom.

— Dsida?... Dsida? — fülel oda a tulajdonos is, majd maga-biztosan kérdi költőnk-től:

— Tessék mondani, le van már fordítva az a... Dsida regény magyarra?

Már pedig a könyvkereskedő csak tudja, hogy mi kell a közönségnek...

A Szimplon-expressz Olaszországon túl nem közlekedik

Temesvár. Saját tud. Vasuti körökből szerzett értesülés szerint az Orient-expressz jelenleg csak Bucuresti és Budapest között közlekedik, Erdélyen át, — a Szimplon-expressz pedig Olaszországon túl nem jár. A Szimplon-vonat Bucurestiből Temesváron és Zombolyán át, a megszóktatott útirányon halad Olaszországba, azon túl azonban nem folytatja útját.

Halálos áldozatai is vannak az okiráltságban dühöngő viharnak

Dolj megyében több, mint 18 millió lei a kár. Jalomita megyében 10 ezer hektár vetést pusztított el a jég

Bucurestiből jelentik: Az okiráltságban tovább pusztítanak a sorozatos viharok. Dolj megyében a vihar által okozott kár meghaladja a 18 millió leit. A vihar okozta áradásoknak három halálos áldozata van. A dunamenti tavak környéke víz alatt áll. Galati környékén több ezer hektár területet borított el a víz. A mentési munkálatok során többen a vízbe fulltak. Jalomita megyében hatalmas jég-jégeső vonult végig. Közvetlenül 10 ezer hold vetés pusztult el.

Milyen fürdő- és üdülőhelyekre lehet nyári vasúti kedvezménnyel utazni?

Bucurestiből jelentik: A vasut vezérigazgatósága az alábbi vasúti kedvezményeket léptette életbe a fürdő- és üdülőhelyek látogatóinak: 50 százalékos utazási kedvezmény (fürdőhelyek): Slobozia Veche, Bazargic, Bázna Megye, Herkulesfürdő, Maroshévíz, Piatra Neamt, Málnás fürdő, Málnás, Cetatea Alba, Bugaz, Culevcea, Buziás, Carmen-Sylva, Constanta, Mamaia, Costinesti, Calimanesti, Jibla, Kovászna, Techirgiol, Govora, Szászváros, Mangania, Neptun H., Pascani, Ramnicul Valcea, Vizakna, Torja-Büdöspatak, Salina, Tg. Ocna Slanic, Szováta, Tg. Frumos, Roman, Tusnad, Vatra Dornei, Laculete H., Eforie, Scarler.

25 százalékos utazási kedvezmény (fürdőhelyek): Agigea, Püspökfürdő, Bikszád, Boerebista H., Kolozs, Costiul, Félix fürdő, Hátszeg, Radna, Lippa, Szászsebes, Urleasca, Marosujvár, Veresmart, Sugatag, Ocnița H., Saba H., Cetatea Alba, Monteoru, Maroszentgyörgy, Románszentgyörgy, Szamosfalva, Doftana, Torda, Brassó, Földvár, Sepsiszentgyörgy, Derestye, Hétfalu, Budila.

50 százalékos utazási kedvezmény (üdülőhelyek): Azuga, Breaza, Busteni, Campulung Muscel, Comarnic, Poiana Tapului, Predeal, Sinaia, Valenii de Munte, Gyilkostó-Gyergyószentmiklós.

25 százalékos utazási kedvezmény (üdülőhelyek): Adakaleh, Nagybánya, Szamosujvár, Balta, Bocsa Montana, Brassó, Rasnor, Tohanul Vechi, Lotru, Karansebes, Topánfalva, Tóvis, Campulung Bucovina, Borgó Beszterce, Feketehalom, Curtea de Arges, Darsta Sacele, Gura Humorului, Csiksereda, Jacobeni, Pascani, Targu Jiu, Moiensti, Nagyszeben, Piatra Neamt, Pietrosita, Poporita, Posada, Prundul Bargaului, Ramnicul Valcea, Rasnor, Voila, Fogaras, Rupea Homorod, Carbonești, Panciu, Belényes, Biharfüred, Felső és Alsó Temes, Targu Ocna, Poplica, Bicsadul Oltului, Valcea Larga, Vama, Prisaca, Vata de Jos és Vijnita.

Elsőrendű forrásmunka.

P. Gyenis András:

Jezsuita arcélek

című műve. Ez a könyv a 400 éves Jezsuitársaság életét és történetét adja 21 jeles jezsuita sorsának és működésének a tükrében.

Több jeles író adja itt tudása legjavát!

Az ujkor félelmes válságai között mindenütt ugyanaz a megnyugtató biztosság, nagyvonalúság, tetterő, lendület és hősiesség.

Ára: 190 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lef.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

EZÜSTMISE. Felsőbánya. Saját tud. Vasárnap bensőséges ünnepe lesz a felsőbányai római katolikus híveknek és a nagybányai kerület papságának. Vasárnap ünneplő pappá-szentelésének 25 éves évfordulóját Dr. Czumbel Lajos c. kanonok, Felsőbánya plébánosa. Az ezüstmisé plébánosi a kerület papsága és a hívek bensőséges, meleg szeretettel veszik körül és szeretetüket külső ünneplésben is ki akarják fejezni. Erre az alkalomra a kerület papsága Felsőbányán gyűl össze. Dr. Czumbel Lajos c. kanonok, plébános ezüstmisé jubileuma nemcsak kerületének és egyházmegyéjének ünnepe, hanem az egész erdélyi magyar katolikuságé is.

Be kell fizetni a doktori diplomák után a bélyegilletéket. Bucurestiből jelentik: A bélyeg-törvény 38. szakaszának 4. bekezdése értelmében a doktori diplomák után 158 lei bélyegilleték kell leróni. Ez a rendelkezés a régi diplomákra is vonatkozik.

MEGVALASZTOTTÁK A BUCOVINAI MITROPOLITÁT. Bucurestiből jelenti a Rador: A görögkeleti egyház szinódusa csütörtökön a bucovinai mitropolitát választotta meg. Az új mitropolita Titus Smedria volt balti-i és sorocai püspök.

Waltner dr. timisoara-temesvári püspöki irodáigazgató papi jubileuma. Temesvár. Saját tud. Waltner József dr. kanonok, püspöki irodáigazgató csütörtökön ünnepelte huszonöt éves papi jubileumát. 1915 június 13-án, Szent Antal napján szentelték pappá. Ezüstmiséjének napján Temesvárról távol volt s a legnagyobb csendben mondotta jubilaris ezüstmiséjét. Ertesülésünk szerint Nagyszentmiklósról vonult vissza, ahol özvegy édesanyja lakik s ott mutatta be ezüstmiséjét.

Uj vezetőség a szatmári munkakamara élén. Szatmárról jelentik: A szatmári munkakamara élére új vezetőséget neveztek ki. A háromtagú vezetőség összetétele a következő: Rentea Ioan szabóiparos az iparosság képviselőjében, Grama Vasile céhalélnök a magánalkalmazottak részéről és Lozán Sándor céhalélnök a munkásság képviselője. Az új vezetőséget dr. Ardelean Octavian vármegyeifőnök vasárnap délelőtt iktatja be hivatalába, a szokásos formások között az összes céhalélnökök jelenlétében. Ugyanakkor közli a miniszter által kinevezett elnök nevét is. A munkakamara új elnökét a vezetőség három tagja közül nevezi ki a miniszterium. Remélhetőleg most már megindul a munka, amelyet a vezetőség hiánya oly sokáig késleltetett.

Két napra betiltották a „Jurnalul“. Bucurestiből jelentik: A Curenul jelentése szerint a Jurnalul című fővárosi lap megjelenését a központi cenzurahivatal két napra fölfüggesztette.

Revolverrel megebezték a menekülő tyuktolvajt. Temesvár. Saját tud. Giura Nasta tolvajot behozták a gyárvárosi kerületi rendőrségre. Egy tyukot lopott huszontöt csibével s tettenérték. A tolvaj az éjszaka folyamán is az őrszobában maradt s egy óvatlan pillanatban kerekét oldott. Szökését észrevették s két rendőr indult a keresésére. Meg is találták kardostelepi lakásán. Az asszony azonban újból megszökött. Kiugrott az ablakon és kerteken, kerítéseken át igyekezett a közeli mezőséget elérni. A rendőrök utána vetették magukat s miután többszöri felszólításra sem állt meg, Cucu Dumitru rendőr kétszer utána löött. Az egyik golyó az asszony ballábába furdott. A csirketolvaj asszonyt a mentők a kórházba szállították, ahol rendőri felügyelet alatt tartozdik.

P. Wimmer Anzelm:

Magnificat

A híres szónok előadásai a Szűzanya háláadó énekéről. Kitűnő prédikációanyag.
Ára 137 lef és portó.

A BUCURESTI JUGOSZLÁV KÖVET KIHALLGATÁSON JELENT MEG ÖFELSEGÉNEL. Bucurestiből jelentik: A bucaresti jugoszláv követ ebédet adott Korojec Anton, a jugoszláv szenátus elnökének tiszteletére. A díszebéden résztvett Tatarescu minisztereinek, Gigurtu külügyminiszter és Ghelmegeanu belügyminiszter. Szerdán délután 6 órakor Öfelsége II. Károly király kihallgatáson fogadta a jugoszláv államférfit.

Uj megyefőnökök Temes- és Krassó megye élén. Temesvár. Saját tud. A belügyminiszterium Tieran Emil dr. alpolgármestert, volt megyei főjegyzőt Temes-Torontál megye prefektusává nevezte ki Popovici Virgil ezredes helyett, aki ismét tényleges katonai szolgálatot fog teljesíteni. Krassó megyében Seraciu Pável ezredes helyében Blajovan Joan resicai polgármestert neveztek ki prefektusnak.

DR. SZULÓ DEZSÓ HALÁLA. Temesvár. Saját tud. Csütörtökön este szívzselhűdésben hirtelen meghalt dr. Ivánóczy Szuló Dezsó ismert nevű temesvári ügyvéd. Az elhunyt ügyvéd édesapja dr. Ivánóczy Szuló Ernő hosszú ideig volt elnöke az ügyvédi kamarának. Dr. Szuló Dezsót pénteken temették nagy részvét mellett. Két leányán kívül nagykiterjedésű és előkelő család gyászolja.

Junius 30-ig fizethető be a kereskedelmi könyvek bélyegilletéke. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium junius 30-ig bezárólag meghosszabbította a kereskedelmi könyvek után lerovandó bélyegilleték befizetési határidejét.

SZLOVÁK ÉS RUSZIN KÖZÉPISKOLÁKAT ÁLLIT FEL A MAGYAR KORMÁNY A FELVIDÉKEN. Budapestről jelentik: A jövő tanévtől kezdve a közoktatásügyi miniszter Kassán a kereskedelmi középiskolában szlovák tanítási nyelvű tagozatot állít fel. Egyidőben a munkácsi kereskedelmi középiskolában ruszin nyelvű tagozatot létesít.

Bőrcsempészeket fogtak el a jugoszláv határon. Temesvár. Saját tud. A rendőrség elfogta Ivanov Toma és Craciu Dumitru jugoszláv lakosokat, akik a jugoszláviai Margitáról meg nem engedett módon jöttek át Romániába és harminc kiló hirt csempészeket át a határon.

Zürichi nyitás. Párizs 9.40, London 16.60, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.25, Varsó 90, Belgrád 10, Bucuresti 225.

Hitler napiparancsa a norvég harcterek győzelmes katonáihoz

Különösen a névtelen katonák iránt fejezett ki mély hálát a napiparancs

Berlinből jelentik: Vezér főhadiszállás. Hitler vezér és kancellár, mint a véderő legfőbb parancsnoka, a három véderő részeinek Norvégiában küzdő katonáihoz a következő napiparancsot intézte:

— Katonák! A norvégiai hadjárat véget ért. Hála a Ti halált megvető bátorságotoknak, áldozatkészségeteknek és szívós kitartásotoknak, hajótörést szenvedett az angolok kísérlete, hogy hatalmukba kerítsék ezt a Németség szempontjából életbevágóan fontos területet. A legnagyobb követeléseket kellett támasztanom veletek szemben, Ti ezeket nemcsak teljesítettétek hanem annál is többet tettek. Elismerésemet és hálámat fejezem ki a vezéreknek, Falkenhorst gyalogsági tábornoknak, a szárazföldi hadműveletek megszervezéséért és irányításáért, Saalwächter vezértengernagynak, Karls tengernagynak és Lüens altengernagynak, a tengeri hadműveletek előkészítéséért és végrehajtásáért, Böhm tengernagynak a partvédelem kiépítéséért, Milch vezérezredesnek és Geissler altábornagynak a légi haderő teljesítményéért. Hálámat és köszönetemet fejezem ki a szárazföldi, tengeri és légi haderő katonáinak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy nagy veszedelemtől sikerült megvédeni a német birodalmat. Különösen azok iránt a névtelen katonák iránt fejezem ki mély hálámat, akiknek a hősiessége — sajnos — annyiszor rejtve marad a világot. Tolmácsolom a német nép büszke csodálatát a norvégi harcok felett. Valamennyiteket, akik ott együtt harcoltatok, az ostmarki hegyek

megtalálja a virágzó pázsit illatát — a zefír lágyágát — kék egünk melegét.

Plébános kinevezések. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök több plébános kinevezést eszközölt. Kurth Mihály krassócsörgői plébánost, mint jelentették. Öbessenyőre nevezte ki plébánosnak a püspök. Krassócsörgőre Koch János agai plébános került, Agára pedig Lissi Antal eddigi öbessenyői káplán, plébánosként.

ÁRVIZET OKOZOTT A FELHŐSZAKADÁS AZ ÉRMELLEKEN. Székelyhid. Saját tud. Csütörtökön az esti órákban hatalmas felhőszakadás zúdult az egész Érmellékre. A felhőszakadás következtében Székelyhidon kilépett medréből a községen keresztül haladó megáradt patak s percek alatt elöntötte a közelben levő piactereket, valamint a szomszédos utcákat. Egyes helyeken közel egy méter magasra emelkedett a házak között a víz. Az utcákon csak péntek reggel állott helyre a rendes forgalom, amikor visszahúzódott a hatalmas víztömeg. Az okozott kár jelentékeny.

Halálosvégű gépkocsiszerencsétlenség a ploesti országúton. Ploestiből jelentik: Súlyos közlekedési szerencsétlenség történt a Buzau—Ploesti közötti országúton. A Buzau felől jövő 5140 Pl. rendszámú tehergépkocsi, amelyet Parvu János vezetett, Valea Calugăsească község közelében elütött egy gazdálkodót. A gépkocsi kiakart kerülni egy szekeret, azonban a hibás fék miatt a jármű egyenesen a szekérnek rontott. A szekéren ülő Sandu Aron gazda szörnyethalt.

katonáit, hadihajóik legénységeit, az ejtőernyős csapatokat, a harci repülőgépek és csapatszallító hajók vezetőit: mint a legnagyobb német katonai erények képviselőit örökíti meg a történelem.

A Vezér napiparancsa ezzel a mondattal zárul:

— Dietl altábornagynak a német nép köszönetét fejezem ki azért a dicső lapért, amelylyel gyarapította a német történelem könyvét.

Göring tábornagy és Raeder tengernagy hadparancsban fejezte ki elismerését a norvégiai harcok katonáinak.

Berlinből jelentik: A norvégiai német hadjárat befejezése alkalmából Göring, mint a légi haderő és Raeder, mint a haditengerészet főparancsnoka hadparancsban legteljesebb elismerését fejezte ki a német légi és tengeri haderőnek.

Francia repülő kényszerleszállása Spanyolországban

Valenciából jelenti a Spanyol Távirati Iroda: Valencia katonai repülőterén több francia vadászgép kényszerleszállást végzett. A gépeket lefoglalták és a pilótákat internálták. A repülő kijelentették, hogy Franciaország nagy harcát nem így képzelték el. Ők Franciaországot akarták harcra kényszeríteni és nem Angliát.

Bentoiu igazságügyminiszter elrendelte az erdélyi telekkönyvi munkálatok felülvizsgálását

Kolozsvárról jelentik: A telekkönyvi rendtartás egységesítése és a telekkönyvi hatóságok újabb megszervezése érdekében Bentoiu igazságügyminiszter megbízást adott Salvator Bradeanu miniszter igazgatónak, hogy vizsgálja felül az erdélyi telekkönyvi munkálatokat. Bradeanu jelentésében — az *Universul* értesülése szerint — megállapította, hogy a világháború idején a telekkönyvet elhanyagolták, a közjogi változás után pedig a felülvizsgálás munkálatai elmaradtak. Ami pedig az agrárreformot illeti, több megyében a bekebelezés formáságai elmaradtak. Ezenkívül egyes községek térképezésében is hiányok mutatkoznak. A jelentés végül rámutat arra, hogy a telekkönyvi rendtartással kapcsolatban Erdélyben jelenleg 400 törvény, végrehajtási utasítás, miniszteri rendelet van érvényben, melyek szá-

mos esetben ellentmondásokat és elévült rendelkezéseket tartalmaznak. Ennek alapján Bentoiu miniszter elrendelte, hogy kiküldött bírák vizsgálják meg az összes telekkönyvi hatóságok munkáját, valamennyi erdélyi községgel kapcsolatban. — Ugyanakkor elrendelte az összes régi törvények, végrehajtási utasítások és miniszteri rendeletek átvizsgálását és oly telekkönyvi rendtartás készítését, mely az új törvényes rendelkezésekkel összhangban van. Végül elrendelte, hogy be kell fejezni és meg kell szüntetni az agrárreformmal kapcsolatos összes függőben lévő ügyeket és technikai munkálatokat.

A felsorolt összes munkálatok vezetésével és ellenőrzésével Bentoiu igazságügyminiszter Ioan Papp kolozsvári táblai főelnököt bízta meg.

SZÍNHÁZ

A nagyváradi színházi iroda közleményei A színházi szezon meglepetése: A Lovasparádé Szilágyi—Kiszely nagyoperettje, a Thalia kiváló operett együttesével

A szezon utolsó bemutató előadása az operett együttesével, Szilágyi László és Kiszely Gyula nagyoperettje a **Lovasparádé**, amely messze kimagaslik a szezon folyamán bemutatásra került többi operett közül. A **Lovasparádé** Budapesten már a 100-ik előadásához közeledik napról-napra fokozódó sikerrel, ami nem is csoda, mert úgy a szellemes és vidám humorú szövege, mint a fülbemászó, melódikus zenéje minden eddigit ver. A **Lovasparádé** kiállítás, ragyogó tálalattal kápráztatják, szereposztása briliáns, egy szóval a **Lovasparádé** nagyváradi előadása mindenkit hámulathat fog ejteni. Az egész előadást hangos nyitászini tapsok jellemzik, olyan ötletes, hogy az utolsó évek legnagyobb operett sikerét hozza. A **Lovasparádé** az együttes utolsó bemutatója a szezonban és az eddig megnyilvánuló óriási érdeklődésből ítélve, a legnagyobb sikerre tarthat számot. Az operettet Gróf László rendezte, a zenekart Szabó Ica vezényli, míg a főszerepeket Krémer Manci, Sándor Stefi, Coppán Flóri, Báza Éva, Ditrói Béla, Fülöp Sándor, Csóka József, Csengeri Aladár, Borovszki Oszkár, Szendrei Mihály, Gellért Ibolya játsszák. A **Lovasparádé** pénteken, szombaton este, vasárnap

délután 6 és hétfőn este 9 órakor van a színház műsorán. A péntek esti bemutató előadás a 23. számú premier bérletben lesz megtartva.

— **Pozsonyi lakodalom.** Nagyoperett két olcsó helyáru előadása szombat délután 5 és hétfőn délután 3 órakor lesz, teljesen a bemutató előadás szerint.

— **Tul a Nagy Krivánon.** Először olcsó helyárukkal vasárnap délután 3 órakor lesz műsor.

— **Piros bugyelláris.** Csepreghy Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmával az összes nagyszínházakkal egyidejűleg ünnepi díszelőadás keretében eleveníti fel a színház együttese az író legnagyobb sikerű, legszebb és legkedvesebb népszínművét, a **Piros bugyelláris**et, teljesen új betanulásban, új szereposztásban és új rendezésben. A **Piros bugyelláris**et Gróf László rendezte, a zenekart Stephanidesz József vezényli, míg a főszerepeket Kőszeghy Margit, Coppán Flóri, Gellért Ibolya, Bereczky Magda, Borovszki Oszkár, Tihanyi Magda, Fülöp Sándor, Csóka József, Szendrei Mihály, Ditrói Béla, Csengeri Aladár, Réthelyi Ödön, Dancsó György játsszák. A **Piros bugyelláris** felújító előadás az operett együttes egyik csúcsteljesítménye, mert szebb, szevegőbb és jobb előadást a szezon folyamán keveset produkált. A **Piros bugyelláris** vasárnap esti előadására jegyek már válthatók elővételben a színház pénztáránál.

A VENDÉGJÁTEK MŰSORA:

Péntek este 9 órakor: **Lovasparádé**. Premier bérlet 23. szám.

Szombat délután 5 órakor: **Pozsonyi lakodalom**. (Először. Olcsó helyárukkal.)

Szombat este 9 órakor: **Lovasparádé**.

Vasárnap délután 3 órakor: **Tul a Nagy Krivánon**. (Olcsó helyárukkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Lovasparádé**. (Rendelt helyárukkal.)

Vasárnap este 9 órakor: **Piros bugyelláris**. Csepreghy Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmával, ünnepi díszelőadásban. Csepreghy legnagyobb népszínműve. Gróf László rendezésében, újszerű beállításban, új betanulásban. Vezényel Stephanidesz József.

Hétfő délután 3 órakor: **Pozsonyi lakodalom**. (Olcsó helyárukkal.)

Hétfő délután 6 órakor: **Kazudik a muzsikaszó**.

Hétfő este 9 órakor: **Lovasparádé**. (Az operett együttes bucsu-előadása.)

— **Jegyek a fenti előadásra már válthatók a színház pénztáránál.**

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BALALAIKA.

DORIAN: ASSZONY A LEJTŐN.

Zarah Leander legújabb filmjében, mint Stuart Mária — Ruth Buchardt.

SPORT

A Venus és az Ujpest már vasárnap Belgrádba érkeznek és a jugoszláv bajnokság végeredménye szerint dől el, hogy hol játszanak

A Kis Középeurópa Kupában érdekelt szövetségek a következőkben állapodtak meg:

Június 16: Budapesten Hungária—Rapid, vezet: Budobszki (jugoszláv).

Június 19: Szarajevóban Slavia—Ferencváros, vezet: Cronner dr (román).

Június 17: Jugoszláv II.—Venus, vezet: Ujvári (magyar).

Június 19: Jugoszláv I.—Ujpest, vezet: Radulescu (román).

Ha a BSK akár első, akár második lesz, hétfőn, június 17-én játszik Belgrádban, a Venus, vagy az Ujpest ellen. A radjanski mindenképpen szerdán játszik Zágrábban. A helyzet most tehát az, hogy az Ujpest, a Venus és a kijelölt játékos vezető vasárnap este már Belgrádba érkezik.

Aszerint, hogy miként végződik a belgrádi Jugoszlavia—Gradjanski és BSK—HASK mérkőzés, a Venus, vagy az Ujpest utazik Zágrába.

A magyar Ujvári vezet a Venus mérkőzését, míg a Ferencváros és Ujpest mérkőzéseit T. Ilicsek illetve Ceureanu bírók vezetik.

Romániai portyára jön a magyar bajnokság negyedik helyezettje, a Szeged FC

Még a román husvéti ünnepek előtt szó volt a Szeged FC romániai portyájáról, amely akkor nem valósulhatott meg. Most a szövetség engedélyezte a portyát: a magyar bajnokság negyedik helyezettje, a kitünő Szeged FC vasárnap már Temesvárt játszik is a Kinizsi ellen.

A Szeged FC portyaműsora ez:

Június 16: Temesvárt a Kinizsi ellen.

Június 17: Lugoson a Vulturii ellen.

Június 29—30: Kolozsvárt az Universitatea — és valószínűleg a Victoria — ellen.

A Szeged FC tehát közben visszautazik Szegedre és tízenként nap mulva folytatja portyáját Kolozsvárt.

A Szeged összeállítását ez: Tóth — Török, Rafai — Baróti, Marosi, Bertók — Bognár, Gyarmati, Lukács, Bihámi, Nagy.

Románia nem vesz részt az uszó Balkán-játékokon. Bucurestiből jelentik: A Balkán államok, mint ismeretes, 1940-re uszó Balkán-játékokat is terveztek. A román szövetség tegnap tartott elnöki ülésén úgy döntött, hogy Románia ez évben, a politikai helyzetre való tekintettel nem vesz részt az uszó Balkán-játékokon. Valószínű, hogy ezek után a nemzetközi játékokkal nem is tartják meg.

Bécsben vasárnap Budapest—Berlin—Bécs városközi nyitásvetési verseny lesz, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A **Genova** és a **Florentia** kerültek az Olasz Kupa döntőjébe, melyet most vasárnap játszanak le.

ATLETIKA

Csaplár megkísérli a 20 km-es világsúgó megjavítását. A jelenlegi legjobb magyar hosszútávútlós Csaplár kijelentette: „Szeretném a következő héten megpróbálni, hogy most már meg tudom-e javítani Zabala 20 kilométeres világcsúcsát. Tavaly nem sokkal maradtam el tőle (1:04:00.2 Zabala, 1:04:18.8 Csaplár ideje) és az hiszem, hogy most is tudok annyit. Egy hét köznapon este szeretném megpróbálni. Csak akkor van értelme, hogy fussak, ha minden belső és külső körülmény kedvező. Ha nincs nagy meleg, nincs nagy szél, ha kifogástalanul érzem magam. Ha nem így van, akkor inkább el sem indulok.”

Pompás magasugrótéhetséget fedeztek fel Gyöngyösön. A kiváló magasugró Takácsnál hívják, 23 éves és máris átugratta a 180-as magasságot.

KÖZGAZDASÁG

A honvédelmi illetékekkel kapcsolatban a pénzügyminisztérium megszüntette a cégek névszerinti nyilvántartását

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium a 2 százalékos honvédelmi illeték nyilvántartásának könnyítését határozta el. A minisztérium legújabb rendelete szerint, tekintettel arra, hogy a kereskedelmi vállalatok könyvelői, sőt nem egy helyen a vállalati vezetők is összpontosítva vannak, felfüggesztette a 20 százalékos honvédelmi illeték napi és havi nyilvántartás vezetésének kötelezettségét. A pénzügyminisztérium ezenfelül a jövőben azt sem követeli, hogy a 2 százalékos honvédelmi illeték bélyegeinek vásárlásánál a cégek az adóhivatalokhoz kérvényeket adjanak be és az adóhivatalok a jövőben a bélyeg vásárló cégeket ellenőrzés céljából nyilvántartani sem kötelesek. Mindössze az a kötelezettség marad fenn, hogy a kereskedők és iparosok a minisztérium utasításai alapján készült eladási blokkfüzeteket azok használatba vétele előtt a pénzügyigazgatóságoknál láttamozhassák. A pénzügyminisztérium ezt a rendelkezést

azért hacsátotta ki, hogy tanubizonyságot tegyen arról, miszerint a két százalékos honvédelmi illetékekkel nem az célja, hogy a kereskedelmi és iparvállalatok munkájának eredményét egy jövődöbeli adózás szempontjából ellenőrizze és hogy ennek az ellenőrzésnek alapján a vállalatok forgalmát megállapítsa. A pénzügyminisztérium egyébként readatletében felhívja a kereskedők és iparosok figyelmét arra, hogy mindezek a könnyítések csak az ügykezelés simább menetét célozzák, de természetesen a pénzügyigazgatóságok közegei a jövőben is ellenőrizni fogják, hogy a vásárlásoknál a honvédelmi illetéket a törvény előírásainak megfelelően leróják-e. E rendelettel egyidejűleg gondoskodott a pénzügyminisztérium arról is, hogy ne csak a nagy ipar és kereskedelmi vállalatokat, hanem a kis-kereskedőket és kisiparosokat is állandóan ellenőrizze a tekintetben, hogy a honvédelmi illeték lerovási kötelezettségének eleget tesznek-e.

Hogyan fizetik be a vállalatok alkalmazottaik agglégényadóit

Bucurestiből jelentik: Az agglégényadó levonására és befizetésére nézve a következő felvilágosításokat adták ki:

A törvény és a hozzáfűzött pénzügyminiszteri utasítás részletesen megállapítja, hogy az agglégényadót az alkalmazottai vállalatoknak kell levonniuk és a fizetési adóval egyidejűleg a havi fizetési jegyzékeken „stat”-okon kell feltüntetniük. Ebből a célból a „stat”-okon külön rovatot kell e célra beállítani.

Az agglégényadó kiszámításáról a törvény és a miniszteri utasítás részletes utasításokat tartalmaz. A kiszámításnál az alkalmazott fizetését kell alapul venni, ugyanazokkal a levonásokkal, amelyek az egyes adó-törvény a fizetési adónál megenged, továbbá le kell vonni az alkalmazott javadalmazásából magát a fizetési adót is és az így kiszámított netto összeg után kell fizetni az agglégényadót.

A vállalatoknak kötelességük megállapítani, hogy mely alkalmazottaik esnek agglégényadó alá. Nem szabad tehát megvárniuk, amíg erre a pénzügyigazgatóságtól értesítést kapnak. A vállalatok által benyújtott havi fizetési jegyzékeket, statokat

a pénzügyi szervek összehasonlítják az agglégényeknek minősített alkalmazottaknak a pénzügyigazgatósághoz benyújtott vallomásaival és így ellenőrzik, hogy a vállalatok minden agglégényalkalmazottjuknál levonták-e az agglégényadót.

Abban az esetben, ha az alkalmazottaknak egyéb jövedelmeik is vannak: házbérlőjévedelem stb., a vállalatok kifejezetten csak az alkalmazott fizetése után vonják le az agglégényadót, az alkalmazottak egyéb jövedelmeivel tehát nem kell törődniük.

A törvény szerint azok az alkalmazottak, akiket 45 napig katonai összpontosításra hívtak be, az agglégényadónál bizonyos kedvezményt élveznek. Ezt a kedvezményt azonban az alkalmazottak csak akkor vehetik igénybe, ha a pénzügyi hatóságok már megállapították, hogy ez a kedvezmény az alkalmazottat megilleti. Így tehát az alkalmazott kötelessége, hogy az illetékes megállapítási pénzügyigazgatóság által az adókedvezményre vonatkozó jogát elismertesse és a vállalatoknak mindaddig nincs joguk ezt a kedvezményt az alkalmazott agglégényadójánál figyelembe venni és levonásba hozni, amíg az alkalmazott a kedvezményre vonatkozó jogát az illetékes pénzügyigazgatóság által kiállított hivatalos igazolvánnyal nem bizonyítja.

Harminc napi időtartamra betiltották a tengeri kivitelét

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap közli a nemzetgazdasági minisztérium 34.611-1940. számú, következő szövegű rendelkezését:

A kormány 30 napi időtartamra megtiltja a tengeri kivitelét. Ezen idő alatt befejezést nyer a tengerikészletek leltározása. A kiviteli tilalom nem vonatkozik a kikötőkben már berakott vagy ténylegesen berakodás alatt álló mennyiségekre.

Nem lehet a főrészesvényes vagyont bekebelezni a vállalat adósságáért. Aradról jelentik: A kincstár néhány hónappal ezelőtt 3.300.000 leies forgalmi adó és bírság miatt végrehajtást vezetett az aradi Uniotechnic műszaki részvénytársaság ellen és ebből kifolyólag megkereste a telekkönyvi hivatalt, hogy jegyezzen zálogjogi bekebelezést a cég egyik tulajdonosa, Kálmán Adolf aradi vállalkozó ingatlanára. Kálmán tiltakozott a kincstár eljárása ellen s az aradi törvényszékhez benyújtott fellebbezésében rámutatott arra, hogy a kincstár nem azonosíthatja Kálmán Adolf vagyont a zálogjoggal végrehajtott cég vagyonával. A törvényszék elfogadta az érvelést és elrendelte a bekebelezési bevezetés törlesztését.

Öt évre meghosszabbították kartellegyezményüket a romániai nagy cementipari vállalatok

Kolozsvárról jelentik: A belföldi cementgyárak kartellegyezménye, amint már közöltük, ez év április 15-én lejárt. Az egyezményt hosszabb tárgyalások után említett időponttól kezdődő érvénnyel további öt évre meghosszabbították. A kartellegyezményben a következő üzemek vesznek részt:

Soc. Franco Romana de Materiale, de Constructiuni Cimentul Titan, Turda.

S. A. Dambovita Fieni.

S. A. R. Fabrica de Ciment Portland, Kugler et Co. S. A., Braşov.

S. A. de Cimentul din Europa Orientala, Cerna-Voda.

S. A. de Ciment Ioan G. Cantacuzino S. A., Braila.

Intreprinderile Printului Bibescu S. A., Comarnic.

A kartellebe tömörült gyárak termékeiket továbbra is a Biroul de Vanzare al Fabricilor de Ciment S. A. fogja eladni. A termelési-kvóta az egyes gyárak között a következőképpen oszlik meg:

Torda 23.420/0, Fieni 18.830/0, Braşov 17.010/0, Cerna-Voda 14.330/0, Braila 10.420/0, Titan 10.420/0, Comarnic 5.750/0.

A kartellegyezményben nem szerepelnek tehát a Putna, a dési Trassia és a Gurahontai cementgyár, amely utóbbit egyébként már megvásárolta és leállította a cementkattell.

A kartellegyezmény a belföldi eladásokra terjed ki. A kivittelt azonban szintén be kell jelenteni a Központnak. A kartellben résztvevő gyárak csakis saját termelésüket szállíthatják, de e tekintetben az ugyanazon érdekelttségbe tartozó cernavodai és brailai gyárak egy üzemnek tekintendők.

Apechirdetések

Lakás

Kiadó

1 szobás konyhás tiszta lakás június 15-re. Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re — Ugyanott hálószoba butor eladó. Nagyvárad, Str. Luminei 8. Tabéry-telep.

Magához

két szobás alkonyos, július elsőjére kiadó jutányos áron. Oradea-Nagyvárad, Nilgesz-telep, Str. Călimăneştilor No. 16.

Nyarlalónak

szépfekvésű kertés házban különbejáratu butorozott szoba Nagyenyeden kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Központban

három szobás, komplett lakás november 1-re kiadó. — Érdeklődni: Nagyváradon, Strada Moldova 2. szám.

Irodának,

vagy kétszobás lakásnak megfelelő emeleti helyiség és két helyiséggel bíró műhely azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Alexandri 13., Legényegylet gondnokánál.

Kiadó

háromszobás modern utcai lakás, minden mellékkelhelyiséggel aug. elsőjére. Nagyvárad, Str. Ciocogariu 47. sz.

Kiadó

szép szoba üresen, urinónék, esetleg ellátással is. Nagyvárad, Str. N. Zsiga 32. szám.

Egy utcai szoba, konyha kiadó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsi-gara 50. szám.

Szép egyszobás lakás július 1-re kiadó. Nagyvárad, Tache Jonsescu-utca 24. szám.

Allást nyec

Allandó

megtelepedésre háromszéki Filialis keres: nyugdíjas, miszítő papot. Feltételekről csakis helyszínen tárgyal. Cim a kiadóban.

Hülánpéle

Felvételi

és javító vizsgákra sikerrel előkészít főgimnáziumi tanár. — Tanít román, német, francia nyelvet, fordításokat vállal. Nagyvárad, Str. I. G. Duca 17

Falburkoló csempék olcsón kaphatók minden színben. Nagyvárad, Str. Vlahuta 44. Frenzel.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Jó állapotban levő petróleum kályha kerestetik. Nagyvárad, Str. Treb. Laurian 18.

Modern

gyermekkosci eladó. Dávid, Nagyvárad, Str. Solom 11. szám.

Rádió

2 + 1 lámpás eladó. Nagyvárad, Str. Radulescu Na. 8.

PUHA OLMOT allandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

LÓTH TIHAMÉR: ÖSSZEJÜJTÖTT MŰVEI

22 KÖTETBEN

Dús aranyozásu,

egészvászonkötésben ára 1400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Kézpénz fizetés esetén nagy százalék kedvezmény. Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk utján

LEGUJABB

Teljes erővel megindult a támadás a német arcvonal balszárnyán

Le Havret elfoglalták a német csapatok. — A Maginot-vonalat is hevesen támadják

Francia részről a német csapatok kiválóságával magyarázzák a sorozatos kudarokat

Párizsból jelentik: A francia hadügyminiszterium körében kijelentették, hogy nem szándékoznak harcokat vívni Párizsban. Ha a csapatok folytatják visszavonulásukat, közvetlenül Párizs mögött alakítják újja a vonalat. Hangoztatják a francia hadügyminiszterium körében, hogy a francia csapatok a legnagyobb elszántsággal küzdenek, de olyan csapatokkal állanak szemben, amelyek szám és felfegyverzés tekintetében túlsúlyban vannak. Amíg sok francia hadosztály már tíz nap óta szakadatlanul verekszik, a németeknek módjában áll, hogy a csata legsúlyosabb pillanataiban minden második, vagy harmadik napon pihent csapatokat vesznek harcba.

Washingtonban válaszoltak Reynaud kétségbesett felhívására: Mindenit megteszünk, amit tehetünk.

Washingtonból jelentik: Reynaud francia miniszterelnöknek Roosevelt elnökhöz intézett rádiófelhívásával kapcsolatban a washingtoni Fehér Házban hivatalosan a következő kijelentést tették:

— Mindent megteszünk, amit ezidőszent tehetünk.

Más megjegyzést a beszédhez nem fűztek.

Újabb amerikai repülőgépeket kapnak a szövetségesek.

Toursból jelentik: Londoni jelentés szerint az USA kormánya újabb 80 bombavető repülőgép küldését engedélyezte a szövetségeseknek. Eddig 93 bombavető már uton van, 140 vadászpilóta és 40 vízirepülőgép pedig haladéktalanul utnak indul. Az USA képviselőháza 40 szavazattal 1 ellenében hozzájárult, hogy 1670 millió dollár erejéig hadianyagot gyártsanak a szövetségeseknek.

A francia arcvonal összeomlása folytán minősítették Párizst nyílt városnak.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnokságának péntek délelőtt 12 óra 40 perckor kiadott jelentése a következőket közli: — A La Manche csatorna és a Maginot-vonal Montmédy-ig terjedő szakasza között ter-

jedő francia arcvonal teljes összeomlása megdöntötte a francia hadvezetőség eredeti szándékát, hogy a francia fővárost védelmezzék. Párizst ennek következtében nyílt városnak minősítették. A győzelmes német csapatok éppen most vonulnak be a francia fővárosba.

Allamtanács Franciaországban.

Valahol Franciaországban keltezett jelentése szerint a Havas iroda közli, hogy a francia kormány csütörtök este Lebrun elnökletével államtanácsot tartott, amelyen megvitatták a politikai és katonai helyzetet.

Súlyos ellentétek a francia kormány kebelében.

Berlinből jelentik: A Svájci Távirati Iroda jelentése szerint a francia kormány Pottiers-be tette át székhelyét. Ugyanebből a forrásból közlik, hogy a francia kormány kebelében súlyos ellentétek merültek föl. Reynaud helyzete tarthatatlan. Ugy tudják, hogy a megalakítandó új kormány élén Petain és Weygand állana.

Párizs kapitulációjával kapcsolatban azt közlik, hogy Weygand már néhány nappal ezelőtt elhatározta a főváros átadását, de a bejelentéssel azért késett, mert nem akarta a hadvezetőség tekintélyét rontani. A francia hadsé-

Le Havre és Montmédy elestét is jelentik a németek

Berlinből jelentik: A Vezéri főhadiszállás pénteken délután a következő jelentést adta ki:

— A tenger partján előnyomuló csapataink elfoglalták Le Havre kikötővárosát. Le Havre közelében légi haderőnk három szállítóhajót elsüllyesztett, három pedig súlyosan megrongált. Légelhárító ütegeink 6 szállítóhajót elsüllyesztettek, három súlyosan megrongáltak és egy angol hajót visszavonulásra kényszerítettek. A Marne-

reg helyzete Párizs elfoglalása után teljesen reménytelen, mert Párizs környékén van a francia hadianyaggyárak nyolcvan százaléka.

Péntek hajnalban hatoltak be a német csapatok Párizsba.

Rómából jelentik: A Stefani iroda Genfén át érkezett jelentése is közli, hogy a német csapatok péntek hajnalban St. Denis kapun keresztül bevonultak Párizsba.

Párizsból jelentik: A francia vezérkar péntek délelőtt fél 12 órakor kiadott harctéri jelentésében beszámol arról, hogy Párizstól mindkét oldalról a német nyomás tovább fokozódik. A jelentés további részében közli a francia vezérkar, hogy az ellenség előnyomulása következtében a Párizst fedező francia csapatok felsőbb parancsra a fővárostól mindkét oldalt visszavonultak.

Részletes jelentések Párizs elfoglalásáról.

Berlinből jelentik: Az olasz rádió kiküldött tudósítója részleteket közöl a németeknek a Párizsba való bevonulásáról. A tudósító jelentése szerint tegnap már nagy népgyűlések voltak Párizs különböző terein s hatalmas tömeg gyűlt össze a katonai parancsnokság épülete előtt s hangosan a város átadását követelték. A kormány és a hadvezetőség el is határozta az átadást és a város parancsnoksága részéről meghatalmazottat küldöttek a német csapatok főhadiszállására. A kapituláció értelmében pénteken reggel 10 órakor bevonultak a német csapatok Párizsba és a középületekre kitétték a horogkeresztes lobogót. A német csapatok a Saint Denis-kapun át vonultak be. A bevonuló csapatok főparancsnokának a hagyományos formák között jelentették be a kapitulációt és adták át a várost. Az átadásnál Bullit párizsi amerikai nagykövét is jelen volt.

Negyedőrai harangozás a Birodalom összes templomaiban.

A német Vezéri Főhadiszállásról jelentik: Hitler Vezér és Kancellár a német csapatoknak Párizsba való bevonulása alkalmából elrendelte, hogy a Birodalom valamennyi templomában pénteken délután 18 órától kezdve egy negyedórán át zengjenek a német harangok. Az egyházi ügyek minisztériuma ilyen értelemben megkereste az összes egyházi hatóságokat.

tól délre páncélos osztagaink áttörték a visszavonuló ellenség vonalát.

Csapatunk a balszárnyon is teljes erővel megindították a támadást, mely Verdun irányában halad előre. Mentmédy várost, a Maginot-vonal kapuját elfoglaltuk. Hasonlóképpen rohammal birtokba kerítettük csapataink Verdun mellett a 324-es számú, ugynevezett L'homme mort (Halott Ember) magaslatot. A rossz időjárás ellenére megindult a támadás a Maginot-vonal ellen is. A tegnapi harcok során 19 ellenséges repülőgépet lőttünk, 2 saját gépünk nem tért vissza. A tegnap egyik buvárnaszádunk elsüllyesztett egy 17.000 tonnás angol cirkáló, egy másik tengeraltjárónk pedig a Hebraida-szigetek közelében egy 12.000 tonnás szállítóhajót.

Az olasz hadijelentés.

Rómából jelentik: Az olasz királyi főhadiszállás péntek délelőtti jelentése ismerteti a hármas számú olasz hadijelentést.

A jelentés közli, hogy az olasz repülőgépek élénk felderítő tevékenységet végeztek az ellenség támaszpontjai és területei felett. Olasz-Észak-Afrikában visszaverték azokat a támadásokat, amelyeket az ellenség harci kocsiki támogatásával az egyiptomi határon lévő olasz határőrség ellen intézett. Az azonnal beavatkozó olasz légi erő két harci kocsit elpusztított, egy másikat megrongált. Az olasz repülők bombázták Port-Szudant, valamint Aden kikötőjét és repülőterét. Két olasz repülőgép nem tért vissza.

Olasz repülő-támadások Málta ellen.

Máltából jelentik: Csütörtökön Málta ellen délelőtt három, délután két légi támadást intéztek az olasz repülőgépek.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám

CENZURAT

Törökország a semlegesség mellett döntött

Csak támadás, vagy érdekeinek veszélyeztetése esetén változtat ezen a magatartásán

Londonból jelentik: Az „Evening Standard” ísztanbuli jelentése szerint a török kormány úgy döntött, hogy Törökország nem vesz részt a háborúban mindaddig, míg meg nem támadják, vagy életérdekeit nem veszélyeztetik. A török államfő közölte ezt a döntést az angol nagykövettel.

Erősen enyhült Törökországban a helyzet feszültsége.

Istanbulból jelentik: A csütörtöki minisztertanács határozata folytán, mely visszavonta azt a rendelkezést, hogy az összes török hajók térjenek vissza honi kikötőikbe, erősen enyhült Törökországban a helyzet. Egyes hírek arról tudnak, hogy a Banco di Roma és a Banco Commerciale Italiano itteni fiókját megszüntették.

A kínai nemzeti kormány követelése az engedélyes terület megszállóihoz.

Sanghaiból jelentik: A új Vang-Csing-Vej kormány követeli, hogy a háborút viselő európai álla-

mok vonják ki csapataikat Kinából. A kormány a leghevesebb ellenállást jelenti be az ellen, hogy a hadviselők szerződéses jogait harmadik hatalomra ruházzák át.

Az olasz nagykövetség elutazott Londonból.

Londonból jelentik: Az olasz diplomáciai és konzuli kar, a hírlapírók és az olasz kolónia tagjai különvonaton egy skóciai kikötőbe utaztak és ott egy Lisszabonba induló hajóra szálltak. Elindulás előtt Bastianini olasz nagykövet egy órási búcsúlátogatást tett Halifax külügyminiszternél.

Izland tiltakozott az angol megszállás ellen.

Koppenhágából jelentik: Reykjavikból most Dániába érkezett jelentés szerint az izlandi kormány annakidején tiltakozott írásban és szóban Londonban az angol megszállás ellen.